

Baltijas Semināris.

Upstelejamës:

Nedalzijas mahja, Selgawā, Katolu-eelā № 2.
Nigā: Schilling'a, Kapteina un Luhawa grahmatu-
bodis un pēc lopmana Lerdendorff, pil. Katlu-eelā
№ 13. Zitās pilsehtās: wisas grahmatu-bodis.
Uſ laukeem: pēc pagastia = waldehm, mahzitajem,
skolotajeem, zc.

A. gads.

Rīgā, tānī 13. dezembrī.

M a t f à :

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 t.
Bes Peelituma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 t.
Par peshutishchanu ar pastu us' fatru exemplari, ween
alga waj ar jeb bes Peelituma, jamalsá 60 sap. par g.
un 35 kap. par $\frac{1}{2}$ g. Sludinaju m u s' peenem vijsá
apstekojamas weetás pret 8 sap. par shlu rindau.

Nº 50. Lihds ar Baltijas Semikopi ik nedelas isnahk Peesikums ar stahsteem un design laika-kawelli; maksa 1 rub. par gadu, 50 kap. par pusgadu.

1878.

Saimneezibas nodaka.

Kihmiskas faimneezibas wehstules faimneekem un
faimneezehm.

(Beigum).

Gipfis jeb schwesels-fkahba is kakkis deesgan pasifstams un derigs; to isleeto pee ehku isgresnoschanas, no ta taisa daschadus tehlus, tas kalpo semkopibai. Kad grib isleetat gipfi waj nu pee ehkahn jeb zitadi ka schini fina, tad der jo zeeti us tam suhkotees, ka to pa dauds nedeb sina, jo zaur tam to padara nederigu. Daschahrt muhrneeki leetas kreetni neprasdam i gipfi pahrdedsina; kad nu no tahda gipsa sagatawo ehkahn isgresnojumus, ka zilweku tehlus u. z., tad schee jau pa pahri gadu paleek nodrupuschi un skrambaini. Gipsa-akmens fatura jewi sinamas uhdena-dalas; ja nu zaur kaiteschaniuhdens tilai pa dalai no ta atshaj, un ja tad gipsum pehz smaltsifagruhschanas preeleij uhdeni, tad schis ar to atlal saweenodamees pataisa to zeetu; ja turpretim gipfi par dauds sakaite, tad tam pasuhd wiss uhdens, bet tad tas paleek ari nederigs, jo tas nespelj wairs saweenotees ar uhdeni. Zil masaka mehrä isleetajot tahda gipsa buhtu waijadfigs, jau peeteef, kad iskurina maies-zepli, ka preefsch maies-zepli chanas, to tad ar ne wifai rupieem akmeneem ta mehreni peekrauj un tad steigfhus aismuhré; ap 120—130° C. (ap 100° pehz Neomira [Neamura]) gipfis sawu uhdeni saude, tadeht tahds krahnnes-filtums jau leels deesaan.

Semkopibâ gipfis deriga leeta, tas dod augeem sehweli un falki; ja tihruma semei mas falku, tad derigs to mehflos ar fmalku gipfis, lai buhtu deesgan baribas ahbolinam, firneem un ziteem falku-augeem. Daudskahrt isleeta gipf, ka amonjaka-aisturetaju, lai schis ne-isgaistu is mehfsleem. Zik teizama un laba tahda leeta nu ari buhtu, tad tomehr tai tatschu wairak tikai teoretifls swars. Ja semei naw leelas falku-truhzibas, ja salmu pakaišahm deesgan, un ja turklaht gipfis wehl dahrgi pehrkams un ne weegli speewedams, tad war gan bes ta istikt.

Gipfis atronahs dabā diwejadā weidā: pirms kā afmens, un tāhds tas derigs muhſu waijadsibahm, bes tam iſkaufsets uhdeni, plaschajā juhrā. Kaut gan tas masā juhrs-uhdenu lahsē neezigs un ne-eeweh-rojams, tad tomehr, ja atſchikirtu to no wiſas juhrs uhdenu, — kā iſtaija lihds kahdu 10,000 kubik-juhdschu, — no ta iżzeltos muhris, kām buhtu augstums un platumš juhdsi un garums 200 juhdschu. Tē redzams, kā ūrakeem un zīteem tāhdeem ūhleem juhrs-kuſtoniſčeeem wehl materiala deesgan iſ kā pahrwehrst oglu-ſkabo-kalki un ūrahdat jo projam ūawus nebeidsamos darbus. Bet laipnais laſitajs warbuht jautahs: lihds kām tad wehl willſees ūchahda darbosčanahs un wai ta jau ilgi warbuht pastahw? Ūchahda darbosčanahs buhs jau pa-ſlahwejuſe pa ne-iſſkaitameem gadu tuhkſtoſčeeem un ta nebeigſees wiſ wehl tik aktri. Daba ūchahdōs gabijumōs pate ſew palihdsahs: ko weenā weetā notehrē, tas otrā atkal ūkrahijs; ko juhra no ūweem iſkaufjejuemeem patehrē ūcho jeb to no jauna radidama, to leetus un upes zaur ūweem uhdeneem tai atkal peewed, atſkalodami un iſkauf-dami to no ūlneem un ūlntihm.

Fosfora-fkahba is falkis, swariga data superfosfatā un kaulds, pasihstams katram attihstītam semkopim. Bes fosfora-fkahba falka newar dīshwneeks ištikt, jo bes ta ronahs slimība, kaulu-miķstesčana.

Salpetra-fkahbais falkis mas eewehrojoms. Redsam daudfreis us muhreem un dafstineem farmai lihdsigu baltunu ar aufstifahligu garfchü; tas ir muhra-salpetris jeb salpetra-fkahbais falkis un zelahs zaur falka sameenoschanos ar salpetra-fkahbi, kura ronahs is-organisiku weelu slabpesta.

Kalka saweenojums ar florū, jeb florakākis eewehrojams wairak
flora labad. Ar to balinadami audeklus panahf to paſchu ihſā brihdi,
kas zitadi, p. p. us sahles ſaulē balinot panahkams tikai ilgā laikā.
Klorakākis radufehs launa ſlawa, ka tas faehdot audeklus, bet ſchahda
ſlawa nepareiſa, jo pareiſi ifleetats tas audeklam dara wehl maſak
launuma, ne kā ilgā guldinaschana bleeku-dahrſā. Kloram, kas zaur
ſkahbju ſpehks no ſawa kalka-saweenojuma weegli ſchibrāms, ir ihpa-
ſchiba iſveldet organifkas krahsas, pee kurahm peeder ari angu-ſatum.
Audella dſeltenumu, kas no lina ſaluma atlizees, nu flors nomaitā
itin lehti, bet tam ari ſpehks pa ilgoſchanahm ſagroun lina ſchkeedru,
tapehz audeklis, kad tas pehz pasihstamā eeraduma ar florakākis ap-
ſtrahdats, ſteigſchus iſſkalojams, un daritu wiſulabaki ſkalodami to
ſtiprā ſahrmā, jo pee tam ronahs iſ ſahrmā-dalahm ar florū ſaweeno-
jumi, las audeklam neko neſkahdē un florū ſaisidami ta waru atſpehlo.
Klorakākis derigs pakaisit taydās weetās, kur mahjo puhdami-fmir-
doshi twaiki, kas launi weſelibai un eedehſta reiſahm lipigas wah-
ijbas. Mara ſpehks tē minu launos dihgalus iſnihzina.

Kāti. Gesahltumā mīkets, uſ ſo ſchis nosaukums ſihnejahs. Par falkeem pee ehku-buhwehn tagad iſeet daudz naudas, tadeht der jo ſtingri eewehrot, ka ne-іſdod ſcho naudu wehl par ſliktu prezī. Ja akmens, iſ ka falki iſbedzinati, bijis ſtaidris falka-akmens, tad falki trefni, t. i. teem war behrt flaht pa pilnam grants; ja turpretim falkeem flaht mahli (mergelis), tad falki wahji, jaber teem tad flaht loti māj grants. Saprotama leeta, ka par pehdigajeem tad newar wiſ maffat to, ko par pirmajeem. Noteilt, waj falki no pirmejās, jeb no pehdejās fortes, nebuhs wiſ til weegli; analīze buhtu tē ta derigatā leeta, bet tad nu kārs pats to neſpehi iſwest, tad jagreſchahs waj nu pee tahda, kas to prot, jeb atkal — un ſchis ir to lautinu eera-dums, kas turahs pee wezajahm eeraschahm — jabrauz juhdschu juhdschahm pirkt tur, kur falki jau paſihtami par labeem, trefneem. Ka falkeem mahls flaht, gan uaw ne kahds ſliktums, bet tas til ſlikti, la ſchis mahls jaapehrk lihds ar falkeem. Ka mahls flaht pat wehl itin labi, bet to war peelikt flaht mahjās pahrwesterem lihreem falkeem, lihds ar granti. Tā kā tā jau jawed lihds ar dſeſteem falkeem deesgan uhdena lihds, jo 100 mahrz. nedfestu falku uſnem ſewi gandrihs 50 mahrz. uhdena, tā ka ar diweem firgeem wgr pahrwest tilpat, ja wed tos nedfestus, zil pahrwed ar trim, ja wed dſestus. Preleſch tahla brauzeena tas deesgan no ſvara eewehrot, bet tilai jaapeenin, ka newar finat, waj nedfesteet falki ikreis labi iſdeguschi. Kad tahdus falkus apluhkojot uſeet fahdu gabalu, kas leelaks nebuhdams, ſmagals par ziteem, tad jau war lehti iſmehginat, waj tas ar uhdeni dſeſejahs waj nē. Kā ſinams, war tiko uſmuhretam muhrim lehti nograut weenu akmeni no otra, turpretim tahdam, kas pilnigi jau iſſchuwiſ, wairs nē; wehl ſtingraki turahs tahds muhris, kas ſtahwejis gadu ſimteneem, gadu-tuhkſtoscheem. Tas noteek zaur to, ka no akmena iſbedzinatais falkis jo ilgaki ſtahwedams jo iħſtenaki peenem atkal ſawu agrako akmena-weidu; jo ſtipri palihgi tam pee tam grants un eemuhretee akmeni. Grants labums loti waijadſigs. Nupja grants muhra neſaſeen,

tas druhp; fmalaka grants kalkus pa ahtru fabeesina, muhris neschuhst; tapehz janem widuweja. Bet to tik atkal fpehs pareisi isschlirt kreetnis muhrneeks; loti nepareisi, tad to ne-eewehro, tad sata: tas man taisa istabu pa weenu rubli lehtali, tadehk nemshu to. Ja muhra ehla waj par aufstu, waj flapja, tad gandrihs ikreis muhrneeka waina. Neween grants launuma zehlonis; grants war buht laba, ja to nepeaderigā wihsē ar falkeem sajauz, tad tomehr flitti. No zik leela swara tē muhrneeka leetas-praschana! pee fliltu kalku daudsuma jau masums grants par dauds, un tapat atkal otradi. Bet nu: Kas gan ihsteni noteek schahdös gadijumös tos pehz dabas-sinibahm usluhkojot? Kā jau teiks, kalki peenem sawu agralo alminna-weidu. Gaisa atronahs weenumsh̄r dauds oglu-skahbes, kura pa gadeem arweenu pilnigaki pahrwehrsch̄ muhra kalkus almeni: oglu-skahba kalki. Muhrri buhdamä grants, kurā dauds ohlinu-skahbes, dodahs radös ar falkeem. Muhrri esoschée almeni, ihpaschi ja ari teem, kā beeschi ween mehds buht, dauds olinu-skahbes, salihp zaur kalku, mitrumu un oglu-skahbes darboschanos ar zitu wisu weenā gabala un pahrwehrschahs pehz laikeem almeni, kā turabs zeetaki par daschu flinti. Tā redsam pee wezahn pilihm, kā daudsfahrt almeni farajahs zits pee zita leelu gabalu us semi unnekriht ne buht nost, luhst dausot pat almena widū puschu, bet ne tur, kur almens saweenots ar zitu almeni zaur falkeem. Kreilis.

Wispahriga dafa.

Par Latveesku tagadejo literaturn

II

Muhschigs dabas-likums ir, ka leelala darboschanahs lihds ar wairak pareisi pastrahdateem darbeem rada ari wairak wahju un nedrigu darba-auglu, ne ka kad zilnischanahs darba-laukā lihdsinajahs nullei. Bet gluschi bes nederigeem augleem ir tilai tas kols, kas pa wisam auglus ne-ness un gluschi bes azis krihtoschahm wainahm ir tilai tee zilweki, kas $\frac{3}{4}$ no sawa muhscha pawada slinkumā un $\frac{1}{4}$ ar mehdera pildischanu.

Latweeschu literatūras laukā walda tee paſchi dabas-līkupi. Ra-
mehr tas 700 gadu laikā tik ruhpigi un tħallxi apstrahbats, la-
Ulmana f. ħogad jaleezina: Latweescheem literatūras pa wiſam weħ-
naw; tamehr to „gara-baribu laudihm“ paſneedsa un kritiseereja tikai
ta weena „labà puſe,“ ko Ulmana f. usluhlo par to weenigo, tam
teefiba uſ tam, — tamehr Latweeschu literatura bija tik weenpuſig-
laba, ta tani launās puſes neweens newareja īaredset. Bet ta fà daba-
ne-augligu foku weetā dsemdè un usaudjina augligus; ta mina nerimti
attibitibā un pahrwehrschanā, ta ari iilweku fadibhwē nostabschanabs

Sadishwe un suniba.

Tiltə pahr Ningaras uhdens-rumbu. (St. lp. 403). Scho uhdens-rumbu un scho tiltu apluhkojot nahlahs gruhti isspreest, lo lai waital apbrhno, waj dabs dischembu, las ar milfigu spehku leelos uhdens semjup wek, jeb waj zilwela gudribu, las til augsti gaisa tahdu leelu tiltu zehlis. Zelineeks apstahjees skatahs un brihnahs, lihfs beidzot rotas salizis issauz: „Las mehri dabs muisa spehkus, las leek robeschas zilwela gudribai!“

Schi warenā uhdens-rumba atrodahs Niagara upē, kas Erio esaru saweeno ar Ontario esaru un nošķir Kanadu no Nujorkas valstis. Kossjas sala schie uhdens-rumbu diņi daļas, rihta- un wakara-dala. Pirmaja ir 1069 pehdas plata un 153 pehdas augsta un otraja 2000 pehdas plata un 144 pehdas augsta. Laihdas preezā werfes no Kossjas salas augščup uhdens-rumbai ir retaizis apbrīnojams tilts, 235 pehdas augstumā pāri Niagara upes uhdeneem. Tilts, par lauru neveen eet un brauz, bet pat smagais, garais dzelzs zela wagonu rindas pahri laisjh, ir tā salot gaisa nafahrti: tečsam arubbi ilbratams lātā oaudrais inscenerēja iebūvi takšu viesītē.

To apzerot muns līdz ar augšam mineto zēlīneku ja-issaūz: "Apbrīnojamā ir dabas diženā, apbrīnošana ir zīmēla gudrība! Abōs, dabā un zīmēlā ir brīdī mūžīgā! Deēma cīlēlētās iebulti.

Djeesmu-grahmata Utera drandsei

Izdevējs E. Behre. Jelgava 1878. 418 astoņstās lapas pušē.

Bezds laikds bija divi tāhs swarigalās grahmatas Latviescheem: „dseesmu-grahmata” un bīhbele. Bīhbeli jaunatrs newareja eegahdatees, tātad pa leelakai dalai iſtila ar dseesmu-grahmatu. Dseesmu-grahmata arī bija tāhda apgāhdota, lai lai mina schahdai wajadsībai pēcītu: neweet dseesmas, bet arī viisi wajadsīgas luhgschanas un pāhtīci tūr atrādāhs. Dseesmu-grahmata bija familijas manti, meita to mantoja no mahtes un arī dehls no tehwa, ja bīhbeles tehwam nebija. Tāhdai

naw, bet tikai eeschana uſ preefchhu waj atpakaſ; un ta ari Latweefchhu tauta, pehz tam kaf finami kawelli tai wairs naw zelä, ir raduſehs jauna gariga darboschanahs, eeschana uſ preefchhu, kamehr turpretim atkaſ weena dala ſchini zilweku ſabeedribā ſteidſahs atpakaſ un ir lihdsiga foſam, kas fawu porziju auglu neſis atduſahs un pakriht wiſ-pahrigam dabas-likumam. Muhsu wehſturiго gara-raschojumu auglus — kas winus kritiſerehs tagad, kur jauni laift, jaumas buhſchanas? Mehs winus aif augſteeenibas pret wineem ſirmeem zihnitajeem, kas tagad iſduſahs no wiſahm ruhpehm, — mehs winus uſglabajam kā dahrgu peeminu, kā gabalu wehſturies if muhsu pagahntes. Muums nepeenahſahs minus kritiſeret. Bet tas, ko jauni laift, jauni ſpehki radijuſchi — tas ir jaſkritiſerē, jau tadehk fa tas naw wiſ kā vini wehſturigee gara-augli wiſai prahtigi, apdomigi un rahmi, rahmi, bet ar ſchi laila garainu-ſpehka un dſelſszela ahtrumu zehlees un radits. Tomehr pee ſchihs kritikas ne kaf newar un nedrihkf atſtaht ne-eewehrotus toſ dabas-likumus, pehz kureem pawairota darboschanahs ari atneſs wairak to neſlawejamo auglu. Kritikim te jau it no pierma eesahkuma ja-eenem ſtahwoſlis, no kura tas newis ar ihgnu, ar duſmigu prahtu noſkatahs uſ ſcho no wiſu wiſadeem lauſchu behrneem apſtrah-dato druwu, bet ar ſirds laipnibu noſwer kas jau paſtrahdats, kas wehl ſtrahdajams; kas ar gaifchahm azihm, if kurahm ſpihd tihra zilweku-mihleſtiba, iſſchir kweeſchu kuhliſchus no ſagrahbſtahm, ſmagas wahrpas no pelawahm un neſahlehm. Ta ar laipnibu un miheſtibu un ar taſnu pahrleezinaſchanos un ar ne maſak taſnu roku labu no launa iſſchiruſham minam ja-aiſrahda uſ turymak eijamo un uſ atſtabiamgo zely.

Waj Ullmanā ē, ir salihdsinams tahdam kritikim, kuram mihlesiiba, lehnprahhiba un taisniba rahdijusū zelu, kas ar laipnibu un labpatik-
šchanu noskatahs us tšahleem strahdnekeem loplā druwā? Mehs
preezatos no firds dsiluma, winu tahdam kritikim waredami pee-
skaitit; mehs dotum Deews ſin ko, ja muus nebuhtu jaleezina un ja-
usrahda, ka Ullmanā ē, sawā ſcheit pahrspreeschamā darbā neweenas
paschas no ſchihm ihpaschibahm naw israhdijs. Bahrgu teesu winsch
nospreesch wiſeemi druwās apstrahdatajeem, kas ſawa waiga ſweedrōs
ir puhlejuschees, pažeedsami ſaules karſtumu un ſhwu laiku, pat ſlahpes
un iſſalſchanu; neweens kweefchu kuhlitis ne-atrod ſchehlastibu wina
azis — wiſu plauju winsch leek ſawahlt un kā nahwigas nesahles
ſadeddinat us leela fahrta; un uſſihtigos strahdneelus winsch aifdjen
— iſſtumj neqaſſā.

Tas aifskaitina, eedušmo un ſakarſe; tas pagehr gandariſchanu, apſpeefiās pateefiās un taisnibas aifstahwefchanu.

„Vai es esmu ja daudz bahrgi spreedis, partijas labumu eeweħ-rodams ja daudz melnumu redsejis?“ winsch jautā un tad nedrošchi atbild: „To laiks is rabbih.“ Laiks mumis laikam veedos, ja wing

graahmatai bisa jabuh stiprai un mina bisa stipra: bisa kola wahli ar misina, pat subraba aslamueem.

Tā tas bija wežōs laitōs. Nahza jauni laili ar sawahm jaunahm buhschanahm. Laudim radahs daschadas grahamatas; bija spredikuz, luhgschanas- ic. grahamatas; dsejmu-grahamata wairs nebija ta weenigā, tomehr wina wehl bija ta wežā, un kād bainisč aobia, tad dascham sawa dsejmu-grahamata lā vrahms fluens hija libdsā īaneš.

Par Widsemneelkem tika brihsak gahdats, teem bije masas, jo masas dseesmu-
grahmatas; bet Kursenneelkem ne. Kurseinneeki ar ilgoščanahs gaidija us glihtalu,
mušuh laitlu wajadisbahn peelihđsigatu dseesmu-grahmatu, bet gadeem bija winu gai-
dischana welta, lihds beldjot šchinu gada wina ilgoščanahs peepildijahs. E. Behre l.,
grahmatu-bodneels Zelgawā, nehmahs tahdu opghadat. Bil leels Behre l., nopolns,
to latres atsihs, kas augščam mineto grahmatu rola nehmis, to salihđsinahs ar wezo
dseesmu-grahmatu. Aļuļukšām išo grahmatu denisīši tumafū.

Dseesmu-grahmata. Apūphorūn jao grahmata dejužin tuvatu.
"Dseesmu-grahmata Lutera draudsei" ir ta alašč daudſinatā, no wežas Kurſemes dseesmu-grahmatas pahrlabotā, wiſjaunakā Latweeschu dseesmu-grahmata, kuras pirmos exemplarū ſchi gada Kurſemes mahzitaju ſinodei preeſchā lika un kuru tagad grub wiſas Kurſemes Latweeschu draudſes eewest. Dseesmu-grahmata atroda h 530 iſlaſitas dseesmas, to ſtarpa 134, kas pavifam no jauna peenahluſchā, gan no Widſentes dseesmu-grahmatas, gan no Kurſemes tā ſauzamās jaunās dseesmu-grahmatas. Preeſchā tai nolitti trihs rahditaji, gan par paſtu dseesmu ſchlikrahm, gan par dseesmu lahrtu pehz eefahluma butteem, gan par talmi dseesmahn, kas latrā ſwehtdeenē dseesdamas. Galā peelitts rahditajs, kas rahda, kurds numurēs wežajā dseesmu-grahmata jaunās dseesmu-grahmatas dseesmas atronamas un lahdas dseesmas peenahluſchā ſlaht. Dseesmu-grahmata ir meiñā, glihtā, beeſā wahla*) eeseta, ar labu papihri un ſlaidreem, gaſcheem wahrdeem.

^{*)} Sinams, war ari dahut dseesmu-grahmatas ar smalkeem, jo smalkeem wahkeem.

darbā jauzamees un uš mineto jautajumu jau tagad mehginam dot atbildi. — Ulmane l. atsīst, ka winsč peeder kahdai partijai un runā ūri no „Jaunlatviešu” partijas. Jo labakas iprasījanas degt waijadsehs jo kļautaki aplukot, kahdas šeihs partijas ir.

„Jaunlatweeſchi.“ Par teem jau loti dauds spreests un runats: P. Brajhe ķ. (zitreiseis mahzitajs) mispirms (1865. g.) usrahdijs, ka eſot „Jaunlatweeſchi,” kam ſawi zenteeni. Wahzu laikrakſti tad no viſeem Latweeſcheem, kas wineem pa prahtam nerakſtija un nedarija, ſazija: tee ir „ſkahdigeē Jaunlatweeſchi.“ 1871. g. Widſemes ſinode eezebla ihpafchu komiteju, kas lai iſdibinatu: kas ir „Jaunlatweeſchi,” pee ka tos war paſiht, kahdi wineem zenteeni, ka ſchein jaſtrahdā preti. Zitreiseis „Latv. aw.“ redaktors, Bierhuffa mahzitajs, bija ſchihs komitejas preeſschneeks. 1875. g. jaſtahdija 13 tehſes par mineteem jautajumeem, kurās neween komiteja, bet ari wiſa ſinode peenehma un tad Wahzu laikrakſtōs iſſludinaja. No viſeem Latw. laikrafteem ſchihs tehſes nodrukoja tikai „Mahjās weefis“ (bes kritikas) un „Balt. Semkopis“ (ar kritiku; ſt. 35. num. 1875. g. g.). Schiniſ tehſes ir maſak usrahdijs kas ir „Jaunlatweeſchi,” ne kā tas, ko ſchēe breesmigee „Jaunlatweeſchi“ grehkojot un kā wixi ja-aplaro. ſinode gahjuſe pa to paſchu jau eebraukto zetu t. i. wiņa tapat peenehmuse, ka wiſi tee Latweeſchi, kas nerakſta un nedara kā pa wezam bija paraſis, eſot ſkahdigeē „Jaunlatweeſchi.“ No ta laika ſchis jautajums par ſewi wairs naw pehtits no Nelaſtweeſchu puſes. Kā redſams, tas opſihmejunis un jehgums „Jaunlatweeſchi“ ir loti ſtaipoms, it kā gumija. Un zitadu zeen. ſinode, Wahzu laikrakſti un ziti „Jaunlatweeſchu“ apkarotaji to newar leetat; tikai tahds buhdams tas ir uniwersal=cerozis, ko wiſur un wiſadi war iſleetat; tik lihdi kā ſcho jehgumu mehgina jo klahtak nodibinat, tas paſuhd kā migla wehjā, jo tad jaapeera hda: kas, kur, kā padara tahdas leetas, kā „Jaunlatweeſcheem“ pahrmet, un tas pa wiſam naw peerahdams, nebuht naw paſaulē. To waretu nosaukt par fantazijs jeb tukſchu domu krawaſhanu, ja tas nebuhtu tik ſmalki aprehkinats ſadſihiwes=politiſks iſgudrojums.

Pee kuras partijas Ullmaya ķ. pēeder? Pehz scheem is-
skaidrojumeem par to ne azu-mirqli wairs naw jaſchaubahs. Iſg.
nedelā ſinotā II. ķ. uſbrueſchana ſakricht pilnigi kopā ar augſcham
minetahm tehſehm un zaur to jau wina partijas ſtahwollis ir pree-
rahdits. Kas ſchihs tehſes no weena gala lihds otram grib laſit un
pee tam pahrlezzinatees, uſ zik nedroscheem un lehti iſahrdameem
pamateem tahn dibinajahs (aprotaams fa mehs tē ne-aifnemam tos
bihbeles wahrdus, kas tur Jaunlatweeſchu labad eepihti), tas lai pa-
ſkatahs minetā „B. S.“ — ſcheit mehs tilai tos pantinus wehl reis
nodrukaſim, uſ kureem Ullmana ķ. ſawu gara = raſchojumu potejis.
Tee ſlan tā:

1) „Jaunlatweežhi atſihſtami no tam, la ta ſowadiba, las pebz

Tad ari maram sché peeminet, ta Behres l. par tam ruhpejees, ta ari teen kas gribetu peetilt ar wezo dseesmu-grahmatu, tiktu islihdssets un tadehl apghajis grahmatinu, lura atrodahs klahi peenahluhschás 134 jaunás dseesmas. Schai grahmatinai schahds waheds: "Garigas dseesmas Lutera draudsei." Bes tam wehl wisch apgháda „luhgščanu un pahtaru grahmatu," kas nahloſcham gadam sahkotees duhs qatava, lai us tahdu wiſsi buhtu wiſsem pa prahtam isdarits un palihdssets.

Gelam sawu rakstiu beidsam, newaram atšaht nepeeminetu, ka Behre lungam peenahlahs wišu Kursemneeku pateiziba, fa wiñč mumš glihtu dseesmu-grahmatu ayaahdajis.

Latveesku Kalenderis ar bildēm us 1879. gadu. Apgādats, drukāts un dabujams pēc E. Sieslaka Jelgavā. Starp tām Kurzemē un Vidzemē apgādātajām laila-grahmatajām un kalendareem ir šis tas leelakais un pehz saturas tas kūplakais un tamdegt arī dahegals par ziteem.

Par kalenderi pašču runajot jašata, ta tas ari pašneeds „Latolu kalenderi“ un tapehz ari berigs latoleem, jo kā sinams, starp Latweescheem ir ari latolu-tiziger, ihpaschi tā nosauktie „Witebškas Latweesēj.“¹⁾ Atlituščās meetās kalendera lapās ir uſkremti „laila ērēbriņami“, „saimneezīai ērēbriņami“, „mihklaš“ un „jolū-stahstini.“

Sawā peelikumā ūsalenderis pasneids dauds derigu ūsu, tas preelskā ūsimēzības un ūsfīshes nepeezeschamas, p. psem: gruhitneju: un perejumu-ūsalenderis, ūsfīszeku ūhīniju attahumi un brauschesanas zenaš, zenaš ūtakse par ūhtijumeem ū pastu, pas ūtēmnel-papihreem: tad ūtā norāhdītais zc.

Par derigu laika-lavelli kalendere prelikumam peelsiti 2 stahsi, ar bildehn pulsikoti, turi, sevishchla grahamata isdoti, teeschan sawus 20—30 kapeitas malsatu,

^{*)} Par Witebškas Latveescheem atronahs fretns rafits augščam minētā kalenderī, 25. lapas pusē.

dabas starp Latweeschu un Wahzu tautas sareem Baltijā pastahw, no Jaunlatweeschu pufes slimigā vihē teek pa dauds paplatinata jeb iſ-steepa; tas zelahs no tam, ka Jaunlatweeschi nepasihst ne muhsu buhšanas, ne Wahzu neds Latweeschu usdewuma lopu tehwijā.”

2) „Latweeschus turebamī par attihstijuschos, patstahwigū kulturas-tautu, Jaunlatweeschi (ari Jaunigauni) Wahzeeschus atstumj pēe malas un zenschahs Latweescheem us skunstigu wijsi isgahdat wihas tahs fa-dishwes buhschanas (Lebensformen), kas wehsturigās, patstahwigās kulturas tautās ix radijuschahs zaur ilgu strahdaschanu un gruhtu zih-nišchanos zaur gadu fünteneem un bes nodoma.“

6) „Mahzitajeem jaturahs tahlu nost no wisahm fabeedribahm, zenteeneem un amateem, kas nestahw ihstā un skaidri issaqitā fakarā ar Deewa walstibu waj bañizkungu pañchu sinibas felmeschanu, un kur usbruldamee Jaunlatweeschu un Jaunigaunu zenteeni wispahrigi top eewe hroti, bet fawem draudses lozekleem, kur tee sawās laizigās dari-schanās mahzitajeem prasa padoma, tee gan war mahzidami un peeko-dinadami padomu dot, zik tee no leetas lo saprot.“

9) „Baņizas pehrminderus un školotajus, kā lihdsstrahdneekus
pee Deeva walstibas, mahzitajeem buhs pee ūewis peewahkt un kon-
ferenzi tos paslubinat ūf kreetnu un ustizigu darbu preefsch ūawa
amata un preefsch ūewis pascheem. Isglihtoteem Latweescheem mahzitaji
lai išgahdā pee-eeschanu ūawās ūanahfschanās.“

10) „Ewangel., mūzikas-, mīstīcēs-, jaunekļu- un jaunu meitu beedribas jakopj un japašķubina, tā weenlihdsīgas waijadsības weszīgā vihē kluhtu apgāhdatas.“

11) „Tautas laisščianas-lahriba ir peepildama zaur ewangelisku tautas-biblioteku dibināšchanu. Kam uſ to dahwanas un waļas, tas lai ari pats raksta grahmatas ūkaidra Latweeſchu walodā.“

12) „Laukskolas naw isleetajamas par klubas- un teatra-nameem; tanis ja - pašneids freetna elementar - mahziba Latw. mahzishchanas - walodā, bet jafargajahs no dwehfselu farihdīshchanas un walodas is - mehainajumeem.“

Kad f̄cho politiku — f̄chihs teħses naw ne kas zits, là politiski-fadfishwes jautajumi wahrda pilnā sinā — kad f̄cho politiku atweħrtahm ażiżi apluhlo, tad ne azu-mirkli newar f̄chaubitees, ka muħsu tagadejas buhsħanas satiħħanà starp lahtahm un tautibahm ir-pa dakai jau eenahzees auglis no f̄chihm teħsehm, kas no min. Sinodes lozekeem praktiski dsiħħwē, kà protams, teek nemtas par zela wadoni. Un kadejk tad gan sinode ari nodarbotos ar taħdeem spreedumeem, ja ne tapeħż, sai wiwas lozekei tos deenischkà dsiħħwē ispilditu! Pehz f̄chihm sinodes mahzibahm tad nu wiwas lozekei:

a. wifus attihsttos Latweesches, tas sawu tautibu ne-aisleeds un
tas nokriftiti par „Jaunlatweescheem,” usluhko un ispausch

Ķemēr tagad wišu kalenderi par 25 lāp. dabuhīn. Šeit tam vēl tur pāsniegtas finas par Rītēbīšas Latveescheem un tāhīas dziesmīnas šo Latveeschi walobas išloksne rodrūkataš.

Beigās veiži japeemin ralsts, to Fr. Brihwesneek's sarakstijis par Jekabu Skolmeisteru, Latveeschu brihwneku pehdīga lara pret Turkeem. Šis ralsts pētījams pēc teem treetnaleem ralsteem, kas Latveeschu valodā sazereti; turklaht winsch veiži jo waikāz zaur tam ewehrojams, ta winsch sinas pasneids par muhsu slavena autescha Skolmeistara duhschigem lara-darbeem un pedsihwojumeem mina raibā nuhščā. (Kalenderim peelikta Skolmeistara bilde.)

Balt. grunteeku-, fainneeku-, pagastu waldibu ic. Kalendars
1879. aadam.

1879. gadum.

Schi jauna „kalendara” saturis jo shiki ir usdots muhsu avises schihodeenais sludnajumods, tadehs waresim tuhdaat ussahht pahrspreeschau. Labali gan newaresim jau it n eesahluma zeen. laftajeem isslaidot, lahdā garā un ar lahdū siu schis jaunais literuras raschojums laisīs tautas, ne lā tad fazifim: „tas naw weegls darbs, lahdū mehds publikai peedahwat lai isdeweja mals pilditos, het tas ir kretna un nopeetna darba auglis, tas Latweescheem teek pasneegts ar ti nobomu un wehleschanos, ta tas Talpotu winu paraviratohm deenichlahm un gara waijadfibahm, ta tas buhtu mihihsch draugs un padova dewejs, lahdā tautai lihds schim wehl nebija.” Schis eelschigs dīsineli, tas zeen. isdewisu pamudinajis, ar muhsu jau pasihstameem kalendereem konkurecet, parahdahs tā sakot latrā grahmatas lapīng, tas ari no reinaidneka naw noleedjans, un tad Kroglēmu i ne bei lababīm xeribabīm u sahītorni lamu teizamo

par tahdeem, kas starp ſawu tautu un Wahzeem zelot ſchleſchhanu un nemeeru un muhsu fadſihwes-buhſchanas un uſdewumus ne- paſihdamu Latweſchus turrot par patſtahwigu kulturas tautu un uſ ſkunſtigu wihi tai mellejot iſgahbat tahbas patſtahwibas pa- matus, t. i. tos atraiſit no ſawas lihdſſchinigas wehſturiqas peederibas;

- b. tadeht šhos breesmigos „Jaunlatweesčus“ usluhko un ispausch par ūadſihwes eenaidneekem un nizinadamā wihsē no teen atraujahs it kā no mehra, jeb tos tā faktot iſtumj iſ garigas ūaheedribas ar ziteem eedſihwotajeem, no kureem ſinodes lozekti, masakais ſawās tehsēs, tatschu ne-atraujahs;

c. zaur 10. tehsē mineto ūeedribu uſkopſhanu un organizaciju ſawu waru ūchinī ſinā un garā alaſč jo wairak ūenſchahs nodibinat, nemahzitos un garā wahjos Latweesčus alaſč jo wairak atſchikt no mahziteem un iſglijhtoteem un tahdā wihsē paſchā tautā zelt ūchelſhanu, kas — kā ſinams — ir atſpehloſchana;

d. ūenſchahs to Latw. tautas dalu, kas naw „Jaunlatweeschi,” atradinat no grahmatahm un raksteem, kas prahtu modina.

Ar ziteem wahrdeem: zaur Widsemes sinodes tehjehm Latweeschu tautas attihstitee un ifglijhtotee lozekki teek it no pirmā eesahkuma un bes jeb kuras wainas un peerahdischanaš, tikai tadeht la tee wairs ne-ſnausch gara-meegā un ne=eet wezajā pawadā, preefsch muhsu Wahzu lihdseedfjhwotajeem par ſlahdigu lauschu pulku apſihmeti un neween wiſds ſawōs attihstibas darbōs, bet ari ſawa uſtura pelnā un ſadſihwes ſtahwolli wiſai ſaweti, fā tas ari jau wiſeem ſinams un paſihtams; jo fur ſhihs tehſes praktiſſi darbosahs, tur ta dehwetais „Jaunlatweetis“ weetas nedabos.

Kad kahda faheedriba jeb lauschu fahrtu no Latweeshu puies
fchihm tehsehm lihdsigus spreediumus pret zitu fahdu fahrtu, jehschu
to tifai ar wispahrigu wahrdu apfihmedama, ka te isglichtee Lat-
weeshi ir apfihmeti, buhtu nodibinajusi, isslubinajusi un praktisk
bsihwe isleetajusi, tad mehs nebuht neschaubamees — pret spreedejem
buhtu foti bahrgs un fojuhtams spreediumis kumis spreests. Been.
sinodes spreedumi — ari no Latweeshu laikraffsteem,zik nemainigt!
— turpretim teek usluhfoti par tahdeem, kas gluschi pehz fahrtas!!

Tahdā wihsē ir jau preeksh wairak gadeem ūataisita ta ūeme, kurā Ulmaaq f. 1878. g. beigās ūawu jaun-īsgudroto arklu lika. Kad ūhis laiks zaur Widzemēs ūinodes tehsehm un ūinu īspildišchanu deenīshčā dīshhwē bija tīl tahlu ūagatāwots, ka tani eenīhdešchana un neaprobesčota apwainosčana pret „Familatweesčhem“ wareja ūelt un augt, tad Ulmana f. ar ūawu jaunmodes industrijas lihdselli to zereja tīl ūili ūwagot, ka no wijsahm pujehm ūatekoſchā uhdenu ūtraume to ūrautu un ūrautu ūrājam us juheu; ūho ūawu goda-nodomu ūinsch it ihpoſchi

darbu nobeigdamis saka: „Esam pahrleezinati, ka publita cewehros muhsu puhsimis,” tad tas tilai no jauna leezina, par zil nopeetnu winsch jcho leetu tura un ka winsch — apsinadamees derigu darbu padarijis — neschaubahs, ka beidsot ari wina gruktā puhsina augē nepalits ne-eenahluſchees. IJš taibū zerību latram kreetnam strahdieslam ir pilna teesība un mehs wehlamees no firds, ka Krogsemja ī. zerības palktu taibū atpalak ajs pateesības, ka winsch panahktu dauds waikāl, ne lā uſdriftsteejes zeet!

Naw wiš ihpaschs nodoms, ka Sieslacka l. „Kalenderis“ ar Krogsemju l. „Kalendaru“ weend reiſa zeen. publikai stahdahs preekschä; tas ir gluschi newius notizis un rahdahs buht la ba ſchme. Jo lad lahdri reiſi diwi brahki ir zeenigi biuschi, weenlihdsfigu ſlavu eeguhrees, tad tas jaſala no ſchrem diwi kreetneem jaunelkeen. Abi bei nosarliſchanas war mehrotees ar ſweschtauteescheem, abi ir iſtā laitā dſimujoi, abi grib un war kalpot ſawai tautai ar nopeetnibu, iſtā tautas garā un pateeſla. Abeem ir bagatas dahuwanas, jebſhu pa dałai ſawadas, un ta tad weens iſlihſſia otra truhkumu un pilniba ſinamä mehre rodahs tikai zaur abeem. Sieslacka l. iſigilaipni jeb burwiſli-jautri ſmaidibamais jaunellis jau paſihiſiams; eepaſihiſinamis zeen. laitaius wehl ar Krogsemja gara-dehlu.

Muhu lara-wadonu portrejas (us hilchu papihra eespeestas) ir jauki /bewus-schahs. Pats kalenders ir eeweheirosams tadeht, ta tank ari pareistizigo kalendriums usnemits (apat lä Schillina „tautas-kalenderi“) un ta blakus ir daschi darbi atgah-dinajumi semkopjeem, tas mahrda pilna sind tilai par at g a h d i n a j u m e e m usislojami, nevis par pamahzishanu — preelsch tam tee wiisi ihfi. Masak eeweheirosams ir „laika paregons,” tas — lä it wiisds kalenderds — pessihmejahs us sunibas pmateem, bet tilai us eeweheirojumeem, tas daschlahrt wil. Turpretim ir, loti derigs tas aahrslats par walsis un basnigas sveetleem. Pehz ihso pahrlata par tagadejo valneelu nameem nahk pahrlats par tirgoschanu (tirgu deenas) Widsemē, Kursemē u Leischobs. Rahtra, tas te eewehehrata, ir teizama. Nodaka „Wehrtes-papihri“ ir sih jo shli eeweherots naudas-mihru waijadfibas. Mumis leekahs, ta tas ihsta laikanoitizis, jo

israhda tanis wahrdos: „to israhdihs. ūchihs partijas gals.“ Ra Ullmana k. ūwu rehkinumu taistjis bes mahju ūaimneeka un zit breenmigi ūinsch alojees, no taldahm ūeetahm ūapnoodams, no tam ūinsch ūawā laikā pats pahrleezinahees.

Bet ar kahdeem lihdsekkem Usmana I. s̄ho fawu teizamo nodomu
gribejis ispildit?

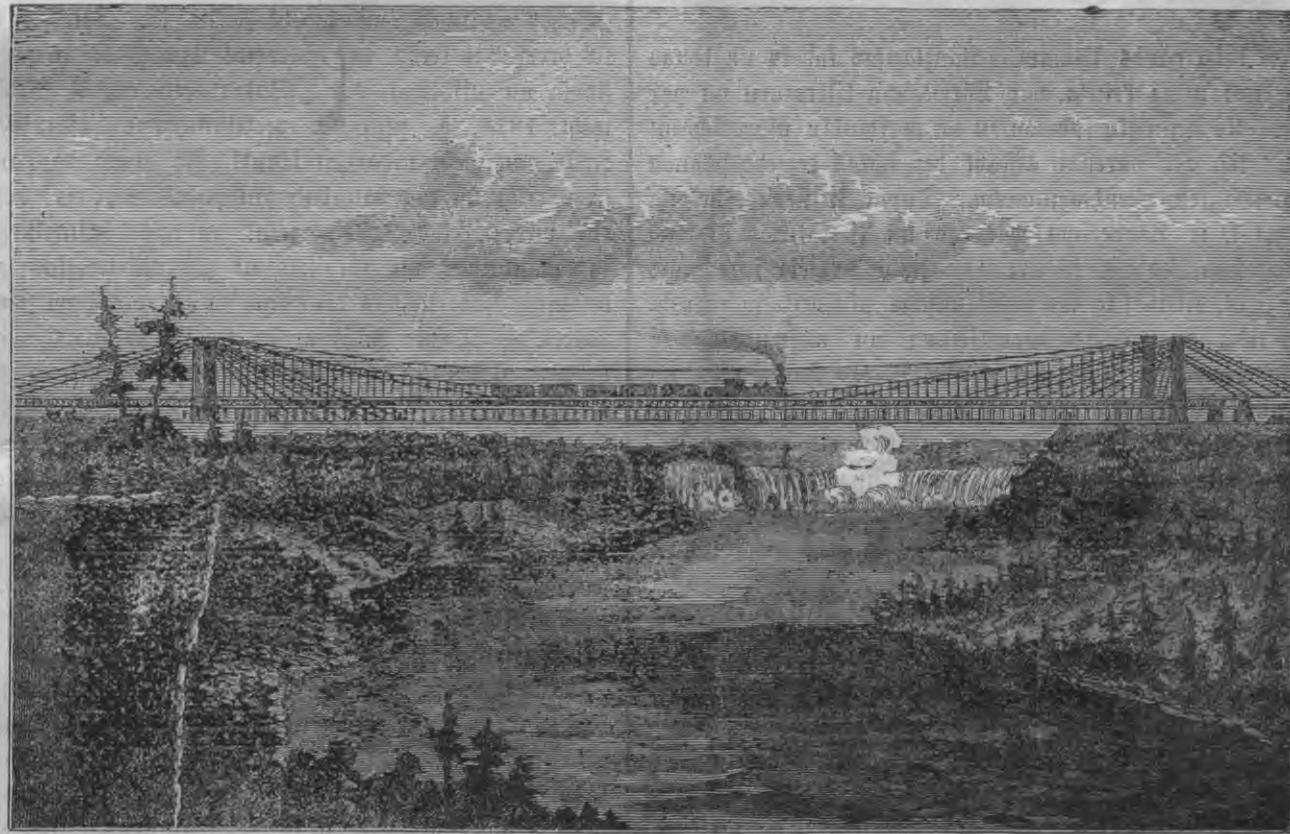
Tapat kā Vidzemes sinode to nikno slawu, kā wina zaur ūawahm tehſehm weenai Latweefchū tautas datai ir zehluſe, naw ſpehjuſi attaifnot zaur kahdeem notikumeem, zaur kahdahm nekahrtibahm, kā tā dehweetee „Jaunlatweefchi“ teefcham buhtu padarijuſchi, tik pat māſ materiala if praktiſkas dſihwes ir bijis Ulmana ē., uſ kā tas ūawu nodomu buhtu warejis dibinat. Tadehl winsch atſtahj ſadſihwes lauku un nemeklē pehz falteem (notikumeem), kas „Jaunlatweefchus“ ſpehju apſuhdſet, un iſwehlejahs ūawam tumiſchām darbam jo maſal aprobeſhotu, jo wairak apſtraktu lauku, kurā, kā jau no wezeem laikeem ſinams, ta eedſihwotaju partijs, pee kuras winsch Latweefchus denunzeerejis, peerahdiſchanas nepagehr, tikklihds kā denunziacija ſihmejahs uſ eenihdeteem „Jaunlatweefcheem.“ Tas ir rakſtneezibas laukſ jeb literatura. To awiſchu redaktori ē. ē., kuras tahdas denunziacija ſuſnem, neprot nedī latwiſki, nedī ari paſihiſt Latweefchū literaturu; un kād wini reiſehm par ſchihm leetahm uſnemahs ſpreest, tad wineem uſ ſchehlaſtibu nn uſchehlaſtibu japaſaiſchahs uſ ūawem referenteem, t. i. atſtahſtitajeem. Deemſchehl ir ſhee mehdī buht tahdi, kas wāj Latweefchū walodu tilai pawirſchus, to tā faukto „kuſnaswalodu,” ſaprot, bet newis literuras walodu, kas — kā ſinams — wiſai iſſchlikrahs no taħs walodas, kā nama-mahtes runā ar ūawahm ſehkſchahm, jeb wini jau aif prinzipa ir „Jaunlatweefchi,” wini atſtahſtibas un Latw. literuras walodas pretineeli; ar wahrdu ſakot: wini peeder pee taħs paſčas partijs, kuras deeneſtā Ulmana ē. ſtaħw, un ir jau praenumerando pahrlezzinati, kā tādeem apſuhdſetajeem, kā p. peem. Ulmana fungam, ir pilna taifniba. Kamehr tas tā paſtahwehs, tamehr muhſcham, buhs farſch ſtarp Wahzu un Latweefchū laikralſteem, tamehr Baltijas preſe neſtrahdahs wiſ preeſch ſchejeenes eedſihwotaju un tautibu iſlihdsinaſchanahs, bet zaur muhſchigu miſeſchamos tos wehl jo wairak ſarihdihs; kād Wahzu awiſchu redaktori prastu latwiſki jeb turetu tahdus referentus, kas ſcho weetu war un bei partijs gara grib iſpildit, tad wini it ahtri pahrlezzinatos, kā wini daſchkaſt farojuſchi neween pret wehju, bet ari pret pateefibū. Uſ ſcho nebuhschanu mehs jau daudſreis eſam aifrahdijuſchi, bet to jolu deht lai wehl ari peeminam, kā p. p. „Zeitunga für St. u. ē.“ Latw. laikraftru ſinojumus gluſchi nepareiſi ſapraſdāma, neſen atpakaſ neſa to ſinu, kā Kurſemes biſchf. beedriba preeſch Balt. III. iſtahdes noluhkeem eſot nospreeduſe 4000 rublu, kamehr ta preeſch tam wehl ne graſha naw nospreeduſe; un kā „Rigaſche Ztg.“ neſen „Baltu“

ari Latweeschös jau atronahs daschs labs wihrs, kas sawu gruhto puhsliu tweedrus nolizis us augkeem. Tabula pr. naudas auglu un pr. deenu aprehkina schanas, par stempel-papihreem un mahrlahm; tapat „mehri, swari un nauda;“ pahrschts par djselzeli brauzeeneem starp Rigu, Zelgawu, Moschaikem, Leepaju, Dinaburgu, Witebsku, Orelj ic.; par leelzekeem, pasta-stanzijahm (fur Latweeschö wahrdi no Wahzu wijsai atschlirahs, tur nahloschä gada waijadsetu peelkt ari Wahzu wahrdus, lai jukas nezelahs) un par dilischau brauzeeneem, — wijsi schee pahrskti ir loti derigi, fur zekoschana un pa wijsam jo djsihwala weikalu ißbarischana maitrojushe. Re masak derigi ir „pasta nosfazijumi“ un preeskhralsti par telegrafi. Bet ar jo leelu preeku un pateizibu eraugam ruhpigi un gandrihs ya fihli fastahbitu pahrskti par walsts, tad ihpschi par Widsemes un kürseemes tefahm, waldehm, eestahdhem un sfolahm, wijsur ir masalaic preeskneetu wahrdi usdoti. Saimeezi bas-n o daka wareja jo bagataka buht; leelahs, fa zren, isdewejam te naw lihdsstrahdneelu bijis un zrefsim la winam to nahloschä gada buhs jo wairat; jo tamehr mums ihpscha „semkopju kalendera“ wehl nam, tamehr Krogjemju l. ispelnitos ihpschu pateizib, scho nodaku jo fihliki eewehrodams, bet luuhdam tad tilai pehz lahtras, soli pa solim eet us preelsch, ne wijsu gribet dot, un heidsot ne fa pilniga ne pasneeg, fa mums deemscheht pee N. Thomsana semkopikas kalendera sawa laikä daschä weetä bija jaismahde. Kad kaudint lo pasneeds, tad tam ari teesham buhs buht derigam, saprotamam, newis tilai ta wahrd, tahs slavaas deht. — Litererifka nodaka t. i. originala-stahstii un ralsti, djeijas un joki ic. ir loti labi isdewiuehs un mums leelahs fa ta ween jau pilnigi allihdina los 40 lap., lo laftas par wijsu scho dandrihs 10 drufas losnes beso un ari ahriki glihti ißrholto grahmatu — tas gan ir kalendara ihstais waheds — aissmäss. Biuhs lo teesham ne-noschehlos. — Bet galä wehl lahds wahrdus jarunä ar Krogjemju l. Mehs Jums no jüds wehlam laimes par scho teizamo darbu, wehlam labas seimes turpmal. Bet tadehlel Juhs atmetat muhsu „s“ un ta weetä wijsur isleitajat „s“? Warbuht Jums taisiniba, bet schim brijscham wijs ziti ta neralkta, tadehle buhut gan labaki — masalaic laftajeem nahktos weeglaki laft — lab Juhs deje sawa kalendera, tas tatschu preeskj launceem un wezeem ralstis, eewehrotu laiftstu ortogrofiju.

H. Moland's.

til nepareisi bija sapratusi, ka wina fawem lafitajeeem bes behdahm sinjoa: Aisputes aprinka pagasta wezalee esot nospreeduschi G. Mathera nopolnus likumu fastahdischanas leetā peeminet Gubernatora ī. eesneedsamā pateizibas rakstā, kurpretim min. sapulze bija nospreedusī, G. Matheram paščam iſſazit atſihſchanu par mineto darbu. Loti malditos, ja ſchinis mifeschanās taunu nodomu mekleļu: tāhs dibinajahs uſ walodas neprashanu. Bet kād nu jau tilk weegli iſprotamās leetās tahdas „pahrſtatiſchanahs“ noteik netihiſčam, kahdas tad gan nenotiks tihſčam tahdōs rakſtōs, kur par ne-deeniſčahm leetahm runats! — Naw jaſchaubahs, ka Ullmanā ī. to it labi ſin un fawu projektu pa dalai ari uſ ſcho wahjibu dibinajis. Tadehk winsch bes behdahm un it droſchi uſſahk par tik nedroſchu laipu eet, uſ kuru winsch pee zitahm buhſchanahm gan nebuhtu ne ſawu kahju drihſtejis uſlīkt. Winsch atgahdina, ka Wahzijsā **ſozialistiſtu zenteeni** pa dalai attihſtijufchees zaur uederigu un ſlahdigu literaturu. Winsch ſin, ka ſchinī leetā Wahzu redaktori un Wahzu publīka winam newar preti runat, jo Wahzijsā laikraſti ſaka tapat, tamdehk tas ir taisniba. Bet nu nahk ta klints, kur Ullmanā ī. weeglai ſaiwinai uſ reiſi waijadſeja ſadragatees, ja Latweeshu rakſneezibai buhtu tas gods, ka wina Wahzu redaktoreem un zeen. publikai buhtu wairak pasihſtama, ne kā tas

ſchihs breesmas nowehrst?" Laſtajeem Ulmana ī. atbilde uſ ſcheem jautajumeem jau ſinama. „Jaunlatweeſchu“ partijs uſ ſawu rehkinumu ir apgahdajuſt tagadejo Latweeſchu literaturu; wina to ir apgahdajuſt iſ wiſu nederigaka materiala, iſ ralſteem, kur teek karots pret autoriteti, tikumibu un tizibū; zaur ſcho literaturu teek pateefiba apſpeesta, ſchkeſchana un eenaid ſraditi un ſekmeti, pret Wahzeem rihdits, tautas waloba un labi tikumi iſpoſiti — ſchi Latweeſchu literatura eet pa zelu, kas Latweeſchu tantu aifwed uſ besdibenn.“ Ta ir Ulmana ī. atbilde — faulkim to labaki pee ihſta wahrda: ta ir wina denunziazijs, zaur kuru wiſch Latweeſchu ralſineekus, kas wiſi efot „Jaunlatweeſchi“, apfuhs par tahdeem, kas tapat kā Wahzijas ſozialisti efot ſkahdigi eedſhwotaji, kas tantu ſamaitā, kas ſazekahs pret pastahwoſchō lahrtibu, kas ſazek eenaidu un dumpi, kas wiſai ſemei atness poſtu! Tas ir, fo Ulmana ī. it ihpaſchi bija nodomajis — Latweeſchus, eenihdetos „Jaunlatweeſchus“ denunzeeret par ſozialiſteem — newis par Latweeſchu literaturu ralſtit, kuru wiſch, kā jau augſham minets, nehmis tikai par apſegu, par eerozi, newis par pahrſpreeschamo leetu. — Mehs ſinam un efam pahrleezinati, ka baſnizkungs Ulmanis un wina „draugi“ no wiſas ſirds mekkē pee attihſtiteem Lat-

Tilts vahr Niagara's uhdens-rumbu. (St. 1p. 400).

tagad ir. Bet Ullmana ķ. laiwina peld bes behdahm: winsčh stahsta par Latweeshu rafstneezibu breesmigas leetas un wina lasitaji klausahs un tiz — pašči wini no tam, walodas neprashanas deht, ne kā nesin un lai pat ari beidsamā ūchaubishanahs fustu, tad Wahzu prese pasteidsahs aplezinat ka Ullmana ķ. ir leels Latw. walodas un literaturas pratejs, ka winsčh Latweeshus loti karsti mihlejot, esot preeksčh winu literaturas un attīstibas loti vaudz strahdajis, tadeht winsčh esot ihestais teesnesis par ūchihm leetahm un minam esot ari teesiba bahrgi spreest, newarot ūchaubitees, ka nina nodoms esot labs, ka winsčh no mihlestibas tik bahrgi ūpreesshot! Tahda dedsga aissstahweschana, tahda ūwariga, klijai leeziba un Ullmana ķ. ūwarigais stahwoklis ūdīshwē — winsčh tatschu ir basnizkungs — un turkslaht wehl Wahzu publikas nesūtīchana, kā ar to leetu iħtti ira — waj wijs tas kopā jau tuhlit no eesahkuma wijsu plascho publiku nepawed, Ullmana ķ. „bahrgām” ūpreendumam peekrist un pret eenihdeteem „Jaunlatweeshēem” valjot? Tik smalki wijs teek aprehkinas un darits, lai Widsemes sinodes teħses tiktu padaritas par ne-apgahschamu pateesibu!

Peerahdijis, fa Wahzijsā ſkahdiga literatura ir wainiga
pee ſozialiſtu nekahrtibahm, Ulmana ē. jautā: „Un fā ſtahw
pee mūns? Ko muhsin tauta laſa? Waj ari winai zaar lite-
raturu braud ſamaitaſchanas breefmas? Waj un fā eespehjams,

weescheem sozial-demokrati nosodamos zenteenus. Bet waj tad jau tadehk, ka wini tà meklè, „Jaunlatweeschi“ ari jau teesham da ra sozialistu darbus? Ne Ulmana k., nedj wina kara-beedri to nespeli peerahdit, tadehk wini kerahs pee netaisnas denunziazijas, pee niknas flawas zelschanas. Lessina wahrdi, ko tas basnizkungam Goezim rakstija, der pilnigi ari basnizkungam Ulmanim. Lessinsch faka: „Ja zeen basnizkungs tè naw ar labu apsinu un ar nodomu melus farakstijis, tad tas tatschu peerahda, ka winsch manus rakstus laša. Winsch ne kad nelaša to, ko es efmu rakstijis, bet alasch tikai to, ko winsch labprahrt gribetu, ka es buhntu rakstijis.“ Bet tatschu, tatschu, zeenigs mihtais basnizkungs, tà jau ta leeta ari naw, ka Juhs to esat aprekhinajuschi. Tik weegli Juhs neteekat wakam; preefch tahs publikas, kur Juhs muhs esat denunzeerejuschi, Jums warbuht naw japeerahda, ka Juhsu denunziazija esot taifna: mehs, tee denunzeeretee, no Jums pagehram — unmuns gan buhs ta teesiba to pagehret — mehs no Jums pagehram ūkaidras peerahdischanas, jeb mehs Juhs wiſu lauschu preefchā issazism par wilstigu un kaunprahtigu denunziantu.

Peerahdeet, kura grahmatā, awijsē jeb zitā kahdā rakstā taħdas bresħmas ir mahzitas un fludinatas, ka Juhs denunzeerejat?

Peerahdat, zeen. mihtais basnizkungs, ta „Jaunlatweefchi“ ir

zehluschi nemeeru, rihibijuschi pret Wahzeem, islaiduschi rakstus, kuros taro pret fahrtibu, tizibu un tikumibu.

Peerahdeet, ka Latweeschi tanta zaur faweeem rakstneekem teesham it zela us „besdibenu.“

Peerahdeet, ka Latweeschi laikraksti — no Juhsu luteleem mehs nerunajam — jeb kad un jeb kur sawu peenahkumi pret Kreewijas walsti un winas augsto waldibu nebuhtu ijpildijuschi. Mehs waram is us sola peerahdit, ka schee laikraksti alasch un wihas leetas ir modinajuschi un sekmejuschi mihlestibu un ustizibu lihds nahvei pret muhsu Semes-tehnu, Wina Augsto namu un wihs walsti, zeenishanu un labu satikkaitos pret Kreewu tautu un Baltijas eedishwotajeem; pallausibu un lahetibas usureshanu, peenemshanos kreetnu walsts-pilsonu tikumis; usupureshanos preelsch dahrgas tehwijas. Mehs Jums, Ulmana l., peerahdisim, ka pats Augstais Kungs un Keisars scho dedsigo patriotismu Wisschehligi ir atsinis, un zeenijis — un Juhs muhs denunzeeresit par skahdigeem pilsonem, par walsts pretineekem?

Ko? Atbilst!

Peerahdeet, ka „Jaunlatweeschi“ ari jele tilai ween u weenigu raksti nu buhtu likuschi drukat jeb zitadi ka isplatisjuschi, kas eepreelsch nebuhtu zauri luhkots no taks instituzijas, ko Walsts waldiba tamdekt eezehlusi.

Peerahdeet wihs to, jeb atnemat sawu wiltigo denunziajiju atpaka!

Tas ir wihas taks gardas Ulmana-denunziajijas kods un leetas ihstais pamats, ne wihs mina kritika par Latweeschi literaturu un par winu rakstneekem. Ka nesinisku spreediumu un personisku usbruskhani mehs scho „kritiku“ tad ari waresim atstaht bes skolas eewehroshanas un peetiks ar wispahrigem peeshmejumeem. Tapat it nebuht nelkriht swara, waj Ulmana l. ir Latweeschi walodas un literaturas pratejs, ka „Rig. Ztg.“ daudzina, jeb ne, jo ari ihsta leetas-prateja spreediums ir bes siniskas wehrtes, tikklihs ka tas nedibinajahs us siniskeem peerahdijumeem, bet ir tikai wispahriga neewashana un nizinashana, ka U. l. „bahrgais spreediums.“ Iysti leetas prateji, kas sinibu mihs un tai salpo, ar taksdenunziajijahm un niknas slawas zelshchanahm ne kad nenodarbojahs — taks darbs nefaeetahs nedj ar minu godu, nedj ar winu stahwokli zilweku sadeebribā. Zik mums sinams — un U. l. pats laikam nesinahs wairak — tad wihs ir laudu daku no Latw. tautas-dseefmahm pahrtulkojis Wahzu waloda, tas ir wihs mina leelais nopolns, kas winam dodot teesibu us tik „bahrgau spreediumu.“

Pee ta jautajuma: waj Latweescheem ir sawa patstahwiga literatura jeb ne? U. l. newaijadseja tik ilgi ustawetees. Kura latra wehsture waj leksikaja, kur Latweeschi tauta mineta, winu buhtu pahrezzinajusi, ka Latweescheem ir sawa waloda un „sawa patstahwiga literatura.“ U. l. noluksam gan waijadseja us zitadu atbaldi ijsnahkt un ta tad wihs it jaunu mahzibu nodibinajis, proti ka Latweescheem literuras ne-esot.

Wihs Latweescheem pahmet, ka tee paschi ne-esot rakstijuschi, bet Wahzi, un peesobo muhsu literaturu, ka ta esot behrna autobs. Neba mehs esam wainigi, ka mehs 700 gadus bijam sem zitu pehrminderibas un tadehk newarejam ne skolas zelt, nedj skolas eet. Kad mehs tikam brihwu zilweku fahrtā, tad mehs mahzijamees un fahkam rakstit. Sjisis laiks ir tikai pehz gadu desmitiitem mehrojamis, un zik dauds tik ihsta laika war farakstit, to deemschehl nu gan U. l. newar apert. Winam sinams patiktu labaki, kad mehs paschi ne ka neraksttu, lai Latweeschi muhschigi laizigi fnaustu gahrdā meegā un barotos ar salda peemina baribū, lai tee muhscham paliktu ta „baueu- un strahdneekauta“, kuras literatura ir „behru-autobs“, kuras lozekli preezajahs ka tee war aisehgt un palikt par „Wahzu wihreem“, kas sawu godigu wahrdū pahrtalisa par „Eiche“ un „Teiche.“ Tatschu — skahdas zeribas ir tufschī sapni, it ka Latweescheem tas ari ir loti weena alga, ko U. l., pa tahdeem zelineem schmaukdams, no winu gara darbeem faka. Mums tikai jabrihnahs, ka Ulmana l. mums wehl tagad grīb eeteikt, ka ta „labā puše“, kas pa tik ilgu laiku tik tschakli strahdajusi, ka winam pascham jaleezina „winas darbi ir nullei lihdsigi“, jo Latweescheem literuras nebuht ne-esot, — ka jchi „labā puše“ padari-skot brihnumus un (laikam ari „no sawu darbu yelneem“) radischt jaunu, teizamu literaturu, kas Latweeschus glahbscht no „besdibena.“ Mehs domajam, ka 700 gadus gaidit un welti gaidit ir deesgan gai-

dits — sawas garigas rokas valam dabujuscheem mums nu jastrahdā pahscheem, waj Ulmana fungam tas paahl waj ne. Par to, kas mums no senakeem laikeem literaturā ir, mums naw japatenzina minetai „labai puše“, bet dascheem wihreem no Wahzu dsumuma, kurus mehs turam un muhscham turesim dahrga zeenā un augstā godā, tapat ka tos winu lihdstauteschus, kas pehz wineem ir strahdajuschi, strahdā un turpmak wehl strahdahs preelsch Latweeschi garigas attihstibas. — Sawu pahmetumu, ka Latweeschi tauta esot „baueu- un strahdneekauta“ („das Bauern- und Arbeitervolk“), U. l. gan wareja patret sawā schulti. Deems sin, waj wihs ta waretu lepotees un tik droshki denunzeeret sawus „maises-tehwus“, ka iwezais Stenderis faka, ja tas buhtu otradi! — Kahda wehrte ir Latweeschi teatra skudinajumeeni, awisehm, rakstneekem, drukatawahm ec. Paprasat kahdam skolenam, U. l., tas Juhs pamahzihs, kahdam noluksam fchihs personas, leetas un eetafes salpo. Juhs dusmojates, ka nesen wehl Latweeschi tikai ka ligeri un amatneeki Nigas eelas minuschi un ka starp wineem tagad ir ari zitadi wihri. Ko nu neekus dusmotees, U. l. Attihstibū — ta eet brihnum ahtri us preelsch — Juhs tatschu newarat nokert pee tschupra un eebahst lamatas, jebtschū Jums ari desmits schultis buhtu ko iskratit. — Bet ka nesen wehl „Ohsoling“ pahrlustijahs par „Eiche“ un sevi ijdewahs par „Wahzu wihru“ pee tam ir Juhs pa dala efat wainigi. Kadehk Juhs rakstijat „Ohsoling“ kadehk ne „Ohsolinsch“ no kura „Eiche“ ne-isnahk, un kadehk Jums tee tautiskee wahrbi taks tautas tik bresmigi reeba, ka isbeedete Latweeschi sawu tautisko farogu atstahja un aisehga par „Wahzu wihreem“? Nedseet, ka Juhs tagad wehl, 1878. g. pehz Kr. peedsimshanas, usbruhklat Latweescheem, ko Juhs gan wehl nedarijat senak! Ir tagad dascham labam Latweetim firds trihz un tas patsaban jau pahrdoma, waj behglis nebuhtu wairak meera, kad Juhs, zeen, mihsais basnizkungs, sawas luhpas fahklat kustinat un birdinat us „Jaunlatweescheem“ taks wiltigas denunziajijas, taks dusmotees, ka pat drosham zilwekam „aufsti fauli“ paleek. — Tagad Juhs ar to pee sawas partijas eemantajot gan tikai behdigu slawu un pee wifem ziteem wispahrigus fmeeklus un ispelito atraidishanu, — bet senak??

Muischneeki un basnizkungi esot Latweescheem skolas buhwejuschi un winu behrus ar waru skola dsumuschi. Atlauseet, zeen, m. basnizkungs, ka mehs par tahdeem buhwmeistareem wijsirms muischneekus usluhkojam. Teem mehs gan esam pateizibu parahdā, ka wini sawā laikā jele pa dala ispildija to walsts-likumu nosazijumu, ka us 1000 dwehselehm jele weena skola jozet. Daschi no wineem ir teesham ka tehwi gahdajuschi par faweeem pagasta laudim un no Jums ta nizinatee „Jaunlatweeschi“ war leelu pulku tahu godajamu lauskhu tehuu usrahdit un to jau ir darijuschi un darihs, kad ween eekritihs. Kur basnizkungs senak zik ne zik ruhpejahs par skolahm, tur dsumtskungi taks nebijia un wehl skodeen naw pretim. Kur skolu wehl skodeen naw, taks dusmotees ir bijuschi basnizkungi, kas no draudses behrneem tikai pahtarus un dseefmu perschias pagehreja, ne skolas mahzibu wispahrigi. Kamehr mehs no muhsu muischneekem ar labu firds apsimu waram leezinat, ka tee zaur zaurim ir ruhpejuschees, sawu wez-tehwi firsas wahtis zaur kreetnu waldbu dseedet un tikai tur warbuht ir bijuschi gaismas pretineeli, kur fahda „labā puše“ mihsleja krehslu, tamehr mums zeen, basnizkungi deemschehl ari skolas leetā ruhpigi ja-skir skirkas. To sin latrs semneku wezis. Mums ir mahzitaji bijuschi, kas lauskhu apgaismoshanas sinā ir ispelijuschees muhscham newihsosthus pateizibas kronus, — mums ari ir mahzitaji bijuschi, kam nebijia walas ar skolas leetahm nodarbotees, bes ween kur tee ik gada lihds ar festeri brauza aplahrt pa mahzahm, fazijsim — pahtarōs. — Tas jautajums, kadehk Latweeschi senak paschi naw buhwejuschi skolas un us skolahm dsumuschees? naw atbildams zaur pahrmeschani Latweescheem. Waj Ulmana l. nesin, ka Widsemes un Kursemes Latweeschi tikai preelsch fahdeem 60 gadem no dsumtsbuhshanas atswabinati, tikai preelsch fahdeem 15 gadem wiagalgi no klausibas atlaisti un tikai ar 1867. g. dabuja paschwaldibas teesibas? Tikai no skhi beidsamaja laikmeta winus war atbildigus darit par skolu nezelishanu, tamehr pee tam ja-eewehro, ka muhsu pagasti, aba zaur sawahm agrakahm fainneezibas un agrariskahm buhshchanahm, naw wihs bagati; ka teem ir tagad ir deesgan nodoschanu un klausibu un ka wini tadehk wihs taks skolas newareja wis 10 gadobs uspuhst, kas preelsch tam

gabu ūntenōs nebija zeltas. Gruhtha apwainoschana un neslawas zelschana ir, kad U. k. Latweescheem pahmet, ka tee sawis behrnus ne-fuhtot skolâ, ka wini esot fihstî, kur skola pagehr isvodschanas.*). Neta lahda tauta gan buhs tik warena skolu mihiotaja, ka Latweeschu, un ticklihds ka winas skolas no pahtaru-skolahmi pahrwehrtahs par leetderi-gahm mahzibas- un audfeschanas=weetahm, wina tahs pilda ar saweem behrnineem zik ween telp. — Kad turpretim Ulmana k. svehti apleezina : „Tee Latweeschi paſchi wehl naw neweenas skolas dibinajuſchi, nedj pilſehtâ, nedj uſ laukeem,” tad mums ja-aſbild, ka Ulmana k. tê tihſchi un ar launu nodomu ir netaiſniby ſozijis. Kursemê p. p. ir no wiſeem pagasteem lahda treschdala ſtona pagastu un wiſur, kur tanis skolas ir, tahs ir dibinatas un teek uſturetas no Latweeschein. Krons tikai ir dewis ſokus un grunti, tapat ka tee pebz jaunakeem ſtumeem privat-muiſchu ihpaſchneeleem jadob, jo gaiſös skolas tak newar buhwet. Bes tam Widſemê un Kursemê ir loti dauids privat-muiſchu, kur Latweeschi paſchi skolas zehluschi un patſaben zek un tahs uſtura, jebſchu negribam un newaram leegt, ka it ihpaſchi jaunakös laikös muhſu muſchneeli deßfigi un draudfigi lova ar pagasteem ruhpejahs par jaulu un leet-derigu skolas namu zelschanu, un teem ne reti peefchir prahwus ſemes=gabalus, ko ſikums no wineem nebuht nepagehr. — Ulmana k. to waijadſeja ſinat, un kad wiſch tomehr ſawai denunziazijs ari ſcho neslawas zelschanu peespraudis, tad wiſch to darijis ar launu nodomu, pret ſawu ſirds apſinu. Kahda bresiniga preefchichme!

Nomiruscho Kronvalda Ati tik netaisni aisenemot, Uzmanā l. peerahda, ka winam to darit naw kuraschas bijis, kamehr Kronvalds wehl dīshwoja. Mironeem iñknu ūlawn zelt — p. p. Kronvalds eñot bijis agitators un nedseedejamu jułschamu zehlejs zc. — pee tam ūnamis ihpaschas wihra duhschas newaijaga. Latweeschu tauta ūu it labi, kas winai Kronvalds bija un ir — ta ari ūnachs, zif gruhti Uzmanā l. pret ſcho dahrgo aissgahjuſcho apgrehkojees. Tikai U. f. nesinaſchana par „Jaunlatweeschu“ kristibahm ir apbrihnojamu. Kronvalds ſcho „partiju“ eñot dibinajis!

Zo leelaku duhschu Ulmana ī. israhda karā pret „sobugala-literaturu“ (Kladderadatschnachäfferei). „Baltijas Semlopja“ redaktors esot ar waru eelausees školotaju konferenžē un kluvis no tāhs israidits, un tadehk wīsch wīsu jānu šhulti „Sobgalā“ išgahšhot par ūcho konferenzi, leekot konferenžes wadonim falschi wahziski runat, un pa wīsam esot besgarigi jošt, kad „Jaunlatveeschu“ zenteenū aissstahwēšchanu leekot „Zwikauera“ karifikaturas, schihdisski runadama Iziga Moses mutē. Kā leekahs, tad Ulmana ī, ir glušhi weena alga, waj weens klehpis netaiñibas wairak waj mašak. Ne schihs lapas redaktors kahdā konferenžē „eelausees,“ nedī ari no tāhs israidits. Gan wīsch ūchowafar, pehz daudskahrtigas luhgšanas no daschu školotaju pušes un pehz tam, kad tee bija apļezinājuschi, ka konferenžē neween školotaji, bet ari zītu war ee-eet, lihds ar dascheem ziteem „neskolotajeem“ eegahja kurjemes wišpahrigā školotaju konferenžes istabā. Izraidits wīsch no tāhs ne-kuwa. Wehlak atnahzis konferenžes wadonis sapulzi slehdsā, „tadehk ka daschi esot tanī, kas now školotaji“ un Mathers tad aissgahja lihds ar wiſeem ziteem reisā. Kā wina deht konferenze esot slehgta, winam newareja ne prahā nahkt, jo kā jau minets, tanī bija ari daudz zītu,

* Ullmanā l. pilnīga taisnība, ka Latviescheem ķoti dauds veļi jagahdā un jaupurē paschu mahjās: preelsch sawahm eestahdehm, sloahm xc.; warbuht winam pādakai evi taisnība, ka Latvieschi daschōs rumschōs apgabaloš ir sīhīstī, kur tahdus upurus pagehr. Vēl pehz taisnības un patezības Latviescheem tē masjā war dot mainu. Latvieschi naw sīhīstī, wini dod un upurē ar mihtu prahiu, pat no nīsas sawas nabadsības, ja wineem tilot iſſlaidro, kamdehl un kam jadob, kā mehs to p. p. nūpat nobeigtiņs kara-laitōs redsejahm. Vēl wini pādauds vērabinati par ziteem gāhdat un sawas waījādības titai tā blakns cevehrot. Mehs tik aīgāhdinam us ahrigo mīsionī. Muhschīgi laizīgi minus gan bāsnīzās, gan mīsiones lapīndīs mudina un modina, lai dod usdodami preelsch „ahrīgas mīsiones,” un il gada teek bes jeb kura rehkuuma preelschītschanas leelas naudas sumas suhtitas projam us ahrīsemohm, amehe mums paschu mahjās — tā Ullmanā l. pats leezīna — weīahm ir leels truhīums, leela nabadsība. Ka bāsnīzās ari buhtu ūldināts, lai upurē preelsch muhsu ūkolahar un tahdeemi nabaga behrnīneem, kas tāhs nespējī apmeklet, mums naw ūtīnams. No tautas ūtīnīzības stāhwolla tāhda naudas aīssuhtīschana us ahrīsemehm, lamehr mums paschu tehvīja (p. p. jaun-ūswaretās Alījas gubernās) tāhds pat mīsiones usdewums, nebūht naw aīsbildinama. Rabdu ūtehītu turpreim ūchee Latvieschi upuri buhtu atnēfūchi, tad tē jau no ūnlāikeem buhtu nahluschi par labī muhsu eelschīmes mīsionei, muhsu dāhrgai tehvījai!

kas skolotaji nebija, sharp teem ari skolas-behrni, kahdi trihs mahzitaji re.
— Ulmana f. jaapeerahda, ka „Sobgals“ ehot us skolotaju konferenzi „schulti“ ifsgahsis jeb winas wadoni aifnehmis. Kamehr ween „Sobgals“ isnahf, tanī ne konferenze nedfs winas wadonis naw ne wahrdā faulti. Tahdu netaisnu leezibu prot Ulmana f. dot! — „Sobgalā“ gan ir graisitas daschas nefahrtibas fadsihwē, bet it ihpaſchi Latweeschu rakst-neezibā, — to U. f. nesin. Kadehl winsch to noleeds un tad „Jaun-latweeschu partijai“ pahrmiet, ka ta skahdigu literaturu apgahdā. Kad U. f. ar „Sobgali“ buhs jo tumaki cepasinees, tad winsch to tā mih-lehs, ka nemarehs ne sagaidit. Sobgals ir tik pat derigs kā waijadsīgs. Pee mums tahdi humoristigi-hatiriski raksti til wehl naw parasti, zitahm tautahm to ir pa dutscheem un abonentu teem ir pa simts tuhksotscheem. Vehz kahdeem gadeem U. f. ne prahā nenahfs, pret „Sobgali“ kliiji karot.

Satira jeb aši joki ir Latweesħu tautas ihpaċchums; tas parahdahs neween winas senlaiku dseesħmas, bet ari winu tagadejā fadlu. Latweetis nemihl buht jeħrs, kif gans winu nedilha; sawu gara-brihwibu winsħi ir pratis faudhet pat ari 700 gadu falpoċċhanu — iċċo sawado mantu ne kahds spehls winam newar nemit — tadejt winsħi ar preeku apsewżina satiriskus rakstus, kas winam ta' fakot is-śirds un prahha runn. Iza iċċo rakstus kahds domatu is-nihzinat, tad winam wiċċiprims waijadsetu is-nihzinat Latv. tautas garu, jo jau tas ween, ka tħalli raksti pastahw un tik fulpi salo, peerahda ka tee fa-eetaħs pilnigi ar tautas weħleċċħanos un waijjadfibhom.

Bet mums ar U. ī. wehl ja parunā kahds no peetsnās wahrs par Latweeschū literatnru wispahrigi. Pirms par winu laikraksteem, jo īhee winam wiswairak dara galwas-īahpes. Laikraksti ir neween loti waijadfigs un derigs attihstibas-lihdsellis, bet peerahda ari, kahdn attihstibas pakahpeenu tauta jau fasneegusi. Kad Latweeschū tautai ar teem likraksteem wairs nepeeteek, tas tai bija preefsch 50 un 25 gadeem, tad zaur to peerahdis, ka wina tagad eenem zitadu stahwollī, ka winai ir zitadas waijadibas un zitadi zenteeni, ne kā toreis, un ka īhee laikraksti īchahdu pahrwehrschanos naw spēhjušchi pilnigi eewehrot un tai pēfleetees. Bet tam ari tautas attihstibas wiſu-gaischakas ūhmes ir nodalishchanahs partijās. Bet ūhi daschadiba zilwelū ūabee-dribā prasa ari laikrakstu daschadibu. Wiſus laikrakstus ūawas atsih-schanas un ūawu zenteenu deht padarit weenlihdsigus, buhtu tikpat ka wiſus zilwelus, wiſas winu partijas ūawahft ūem weenas ūepures, padarit weenlihdsigus. Ja tas buhtu eespehjams, tad ari attihstiba peepeschi nostahdos un tahda ūabeedriba tad eetu atpakał. Bet pehz dabas-lilumeem, ūureem ari latra zilwelū ūabeedriba ir padota, tas nebuhrt naw eespehjams. Tadehl tad U. ī. no „Latweeschū awisehm“ leezinadams, ka tahs wehl arveenu ūahwot ūawās wezās pehdās, ap-leezina ka tahs ir paſliuſħas atpakał un Latweeschū tauta taht pagahjuſe ūezen; no „Tautas-beedra“ ūazidams, ka tas ir „Latv. aw.“ lihdsigus, dōd tam to behdigo ūeezibū, ka wiſch akurat tur ūfahzis, kur Latweeschū tauta preefsch 50 gadeem bija; tos ūitus laikrakstus ūchim preefschlaiku awisehm gribedams padarit lihdsigus peerahda, ka wiſch ar ūawu atsih-schanu peeder ūhi gadu-ūmitena eesahkumam un turpat ari Latweeschū tautu grib dabot atpakał. Ka tahti puhlini lihdsinajahs ūh-nineem pret wehſudmalu ūparneem, to gan latrs apdomigs ūnahs ūasazit.

Baur to gan art wislabaki iſſlaidrojabs, kadehſ „Tautas-beedris,” fā U. L. pats leezina, pēe tautas ne-atron zereto uſnemichanu. Ra tur- pretem flaiju un ſlepena karofchana pret ta dehwetahm „Jaunlatweeschu” awiſehm it ne fā nepaliſhds un tahn wehl jo wairak ſafitaju pēwed, ir jau deesgan peerahdits un ſinams. Ir tē „laudis nomana nobunu, ſanihſt” un dara akurat zitadi, ne fā teem ſluwa mahzits. Mehs brihnamees, ka N. L. un wina „draugi” to jau ſen naw atſinuſchi.

Das pats jaſala par grahmatahm. Ulmana L. leezina, lazeen, mahzitaji luhgſchanas - grahmatas. Latweescheem jau deesgan apgahdajuschi; bes tam wehl Widsemies zeen. ſinode ſawā II. tehsī ſolahs gahdat par „ewangeliskahm“ bibliotekahm ut ar tahn „apmeerintat tautas laſiſchanas-kahribu“. Ir pats II. L. laikam gan tahn das grahmatas buhs ſapratis, no „wefeligas laſiſchanas-baribas“ runadams.

Schis laufs tad nu jau pahrpahrim apkopts, bet waj tad tos zitus nebuht nebuhs apkopt? P. p. faimneezibas, teefu sinibas, dabas-mahzibu, ruhpneezibas, mahkflas ic. nodalas? Tads ne masak peeder pee tautas fahrtigas attihstibas, kā „ewangelikas“ grahmatas, ja, bes ka tads kluhtu usloptas tauta it nebuht newar attihstitees, winai tad jadodahs atpakal, kur wina reisi jau bijusi. Kad to grib — un U. L. tatschu to ne grib? — tad sinams ar augscham minetahm grahmatahm peeteet.

Bet tautas ne kād ne-attihstahs pehz kāhbas partijas padomieem un wehleschanahs; attihstibai deenu muhschu ir sawi zeli, kas teek nobininati zaur dabas, fainmeezibas, fadsihwes un politiskahm buhschanahm, ko mehs kopā nosauzam par laika-garu. Tadeht ir til pat nepareisi tizet, ka „Jaunlatweefchu“ partijs ween Latweescheem rahda zetu, kā ir nepareisi domat, ka Ullmana l. un vina draugeem ween peenahkahs buht par teem zeka-rahditajeem. Abeem ir un buhs sawateesa; bes wineem wehl ari ziteem, ko abas „partijas“ ne-eewehro.

Tapehz tad ne weena nedz otra partija, bet laika waijadſibas rahda un nosaka, kahdas grahmataſ waijadſigas, kahdas tauta wehlejahs, uſ kuru puſi ta tanī brihdī jo wairak dodahs. Kas p. p. ſenak lo ſinaja no Latv.-Kreewu malodas grahmatahm, no Latv. ſemkopibas un ſatiraz (aſu joku), laikrakſteem ic.? Bet tagad tahs wifas ir ne-peezeeſchami waijadſigas leetaſ, kuru weetu „ewangelifikas“ bibliotekas newar wis iſpildit, jebſchu ir tahm tautas literaturā ir ruhmes un waijaga ruhmei buht.

Ka libds ar paivairotahm waijadisbahm ari walodas wairoshana un attihstiba ir waijadisgas, ir pats par sevi protams. Ka tagadejēem rafsteeleem nepeeteek ar to „tihro Latv. walodu”, ko „ewangelislās” grahmatās war iſteet um kurās ar to pilnigi peeteek, ir tapat lehti protams, jebſchu ſchodeen wehl no „tihras Latweeschu walodas” runat ioti jozigi ſlan. Kur wina ir „tihra”? Waj bihbele? Dſeefmu grahmatās? Jeb pahtarobs? Wifur ir Wahzu wahrdi, Wahzu galotnes, Wahzu teikumi likumi atrodami. Nu zitadi tas ari newar buht. Latweeschu literaturas dibinataji ir Wahzi. Latweescheem toreis preefsch dauids jehgumeem truhka wahrdu, tadeht tos tapinaja no ziteem. Schodeen, zitus ſinibu-lautus apkopijot, dara un jadara tapat. Ka toreis nebijs Latweeschu wahrda preefsch tagadeja bilesa, vihna, fanzeles, altara, bibeles, ehrgelehm, personas, leſterā, ſpredika, ſakramenteem ic., ta ari tagad Latweescheem pascheem nav nosaukumu preefsch maschi-nehm, telegraſa, telefona, elektrizitetes, ſuperoffata, ſalija, magnesijas, muſejas, bibliotefas, matematikas, aritmetikas, partijs, publikas, komandanta ic. Bet waj Latweescheem tadeht par wiſahm ſchilm leetahm nebuhs runat, taks nebuhs pasiht? Preefsch 50 gadeem tas nebijs waijadisgs, bet tagad wini tatschu bes tahm newar buht. „Tihra Latweeschu waloda” gan atrodahs dauds tahdu wahrdu, kas Latweescheem pascheem jau ir, ka p. p. ſeltinsch, freilene, fehrive, kerpers, leenet, zeerat, ſinget ic. Bet kad „Jaunlatweeschi” tos met ahrā, tad lleeds — kas? Ullmanas l. un wina draugi.

Starp tāhm grahmatahm, kas no Latweescheem pascheem rakstitas waj tulskotas, ir laba teesa tahdu, kas labaki buhni nerakstitas, tik walodas, tik satura finā. It ihpaschi daschds Mekona ī. rakstds un leelā dala grahmatu, ko Schablowsh f. un „Brahli Busch“ apgahda-juschi, ir dauds tāhdū. Schos behdigos un skahdigos gara-auglis newar deesgan aīt teesat; Latv. pašchu laikstisti tos ari teescham nav taupijuschi, bet alasch bahrgi noteesajuschi. Schis leeta Ullmana tungam pilna taisniba; bet netaisniba winam ir, kad wijsch wiſas grahmatas, ko Latweeschi rakstijuschi, tik bahrgi noteesa. Karai tautai gan nav ari tāhdū literarisku lehmu. Pats wijsch to safa no Anglu un Wahzu tautas, bet waj tad tadehēt jau ūho tautu jaunalo-laiku literaturu war noteesat? Ullmana ī. waijadseja usrābdit, kuras grahmatas un lahma finā tāhs ir skahdigas. Waj tee Latv. rakstneeki, kas tikpat ūwas mahzibas, kā ari ūwa ūdīshwes stahwolka un ūwas dabas pehz rakstneeka wahrdū ir pelnījuschi, — waj wiſi wini ir rakstijuschi un raksta nederigus und pat skahdigus rakstus? P. p. cand. math. Barons, cand. phil. Besbahrdis, cand. cam. C. Waldemars, professors Sembergš, cand. theor. Kūndsinisch, cand. phil. Breedis, cand. phil. Müllers, cand. math. Windlers, cand. med. Lieberts, cand. med. Eulenbergš, cand. chem. Th. Linkmanis, cand. juris Kalninsč, J. Weinbergis, Webers (Varaidotis), Grožvalds; magisters Hellmanis, gīmnāsijas skolotaji: Brihwēmeneks, Klūfinsč, Schlefinisch, P. Gutmanis; studenti: Juhsminsch, A. Blau, Swipsons, M. Lukerītis, P. Plawneeks, Seedinsč; ūinīkli ekonomi: Leppewitschs, R. Thomsons, Seetinsfonu Jahnis, Schmidts, Šrenklis, Brauers, Klevers, K. Grünhofs, Bechmanis (Bogu Janis) un dauds z.; pasīhištamee rakstneeki: E. Dūnsbergis, Laubes Indriķis, Krogsems, Zurijahna Dahvis, Kascholu Dahvis, Kaudsites Matihs, A. Dihrikis, A. Allunans, H. Allunans, Pumpurs, Chr. Dūnsbergis, P. Graudinsč, Kronbergs, Sanders, Jaunsons un d. z.; rakstneezes: Marija Naumann, Marija Pehlschen; komponisti: Baumanu Kahrlis, Behtinsč sen., Behtinsč jun., Schanzbergis, Lihgošču Ernsts; beidsot wiſi Latv. laikraſtu redaktori, — mehš jautajam, waj wiſi ūche wihi un ūchihs rakstneezes, kuru wahrdi un ihpasčibas jau leezina, kā wini tāhdas multiklas un trakas leetas

newar buht rakstijuschi, ka Ulmana ī. leezina un usteepj, — waj
wini pelnijuschi tahdas pahrmeschanas?! Kats, tikai azis ušmetis uš-
scho pulku rakstneeku, starp luxeem gandrihs wiſu ſinibū mahzitaji un
uſtizigi mahzelii atrodabs, it newitus iſſaukfees: Ulmana ī. ir gan
netaiſnibū runajis un aīs partijas-kaisfribas pa dauds tahlu gahjis! Un
ta tā tad mehs ari redsam, ka no ewehrojamas puſes pawifam zitadi
ſpreesch par Latweefchu literatūras uſplaufſchanu. Ta p. p. „Latweefchu
draugu beedribas“ protokoli no 1877 q. laſams:

„Mehs preezajamees, ka muhsu literatura ir eeweheirosuji muhsu laika waijadisbas un ir runajuji daschu labu wahrdu ihsta laika.“ Kaudsites Matisam, Behrsinam un Kaschoka Dahwim min. protokols dod leezbu, ka tee „neween pareisi, het ari jauki latvissi rakstijuschi.“ Pee daschas labas grahnatas beedribas preefschneels (no Widsemes puses), mahzitajs Neulands, preezigi issauzahs: „Sirsniga pateiziba,” jeb: „labi,” „loti labi“ ic. Negribedami zeen. lasitajus lawet ar jo fizkakeem ufrabijumeem, mehs team pasneegum zeen. preefschneela (no Kursemes v.), mahzitaja Ruklowsky wispaehrige spreedumu par Latweeschu tagadejo literaturu un garigu dsihwi. Schis goda-wihrs faka: „Augsti zeenijamee beedribas lozetti, lai skatamees atpakał us muhsu beedribas pascheem pirmeeem gadeem. Te warbuht wehl ir ziti firmgalvneeki, kas toreiñ dsihwoja. Kas bija toreiñ muhsu beedriba, kas bija Latweeschu tauta! Toreiñ gandrīhs wehrgu kahrtā, un balsotaji leelos pilsehtos; toreiñ nemahziti, neprata nei lasit, tagad fanahkuschi wairak ka 200 Latweeschu tautas skohlmeisteri Jelgavas skohlotaju konferenzē; toreiñ warbuht pa gadu grahmatu nodrukaja Latweescheem, schogad wairak ka simts weenā gadā, un zil rakstineeli, zil awishu lapas, zil daschadas beedribas un sapulzes, zil rāsmas un daschadas Deewa svehtibas. Ta Deews war svehtit masu, wahju leetu, fakniti, finapju graudinu, un ir to svehtijis. Lai par to pateizam Deewam. Bet lai pateizam ta: lai strahdajam un lopjam sawu lauzinu us preefschu neapnitschi un preezighum firdiņum kopā ar wiseem godigem kopejeem. Katram gan jau ir bes tam darba deesgan, un dascham dauds un gruhti amata darbi. Bet lai par to sawu darbu pee schi Deewa eerahdita un svehtita lauzina neatstahjam. Lai strahdajam us preefschu tituschi kā bitites un weenprahrtigi kā draugi. Deews dos us preefschu wehl dauds labus, angligus, rāzmigus gadus mums par preeku un wifai tautai par labu, par apgaismoschanu un par ihstu svehtibu.“

Ihypaschi gan newaijadsehs usrahdit to ne-isslihdjnamo plaifnu starp scheem zilwelu un tautas mihlotaja wahrdeem un starp Ullmana L. „bahrgo spreediumu“, kureä no zilwelu un tautas mihlestibas naw ne jausmas, jebeschu gan Wahuu avises noswihduschas strahda mehgindamas faweeem lafitaseem eestabsttit, ka „bahrgais spreedejs“ aif pahreleku leelas tautas-mihlestibas Latweeschus denunzereejis. Kä jau angfcham peerahdits, winsch to ir darijis tilai aif tailas, laisligas un no moralifka stahwolka bahrgi noteefajamas partijas-gara rihdifchanas un aif nelahgas atreefschanahs pret Baumanu Kahrlsi, kas winam preefsch fahdeem gadeem „Zeitungä für St. u. L.“ peerahdija schi denunziajizjai lihdsigus zenteenus. Schis atreefschanahs-gars winu ari padara til garigi-allu, ka winsch zaue weenu weenigu dseiju, kuras deht winsch reis dabujis „bahrgu spreediumu“, grib peerahdit, „lahdas dseijas „Jaumlatweeschi““ wiismihlaki rihme“. Teefcham, Ullmana L., ja Juhs jeb kur esat taisnibu fazijuschi, tad tas ir tanis Juhsu wahredös, ka „tee ir greissi nostahjuſchahs partijas lahsti, ka wini Juhs“ dara allus un tailus pret Juhsu paſchu wainahm, pret latru pamahzidamu balsu no ahrypuses,“ ka „paſchu sapnota pilniba Juhs ari nosoda uſ neetu raschoſchanu“.

Ka tahdi sapni zilweku teesham war padarit aklu, to peerahda Ulmana k., kas usnemahs spreest par Latv. literaturu un laikraksteem bes **ka tos buhtu lassijis!** Ta winsch p. p. spreesch par „Balt. Semkopis“, un nebuh tvei nesin, ta tas naw wiš „Kuhrus“ laikraksts, bet jau no 1. julijs iñahf Riga. Bot ka kritikis! Ar „Tautas breedri“ winam ne-eet zitadi; ir par to winsch spreedele ka aks par krahfahm, lihds wina „draugi“ winam preebalsta ar elloneem un tad winu atgahdina: „U. — ko nu, ta leeta jau pa wišam zitada.“ Tilai janoschehlo, ka tas pats ari naw notizis pee „Wenedijas aīns-kahfahm“, bet warbuht ari wina „draugi“ nesin, ka tahs naw wiš M. Lappa, bet G. Ullunans tulkojis. Spreesch ka spreesch par grahamatu, ko ne pehz wišraksta nepasihst! Wehl jozigali muhsu „bahrgām“ kritikim eet ar nelaika „Darbu“. Tas ahtrali stahweja draudzibā ar „totti labo puši“, ne ka ar breesmigeem „Jaumlatweescheem“, bet Ulmana k. to nebuh nesin un — laikam gan aīj pateizibas, ka „Darbs“ s̄cho fawu lehttizibū un pahrsteigto peesleeschanoš pee „labās puſes“ aīsmalssaja ar fawu dīshwibū! — pet ka pet fawu nelaika „pallaufigo“. Kad „Darbs“ s̄chini brihdi atmoshos, tad winsch ar platahni aīshni brihuitos un fazitu: „A rē — kas tad nu? Ko ta es esmu nodarijis, jo par superfoſſateem es it ne buht ne-esmu rakstijis un tadeht es ari newareju isrihlot „superfoſſatu eksperimentus.“ Ja Ulmana k. grib pahrleezinatees, ka tas teesham tā ir un ka „Baltijas Semkopis“ ir tas grehzineets, kas to „bauru-tautin“ pamahzija, ta winai ja-isturahs pee tahs andeles to jaunas modes mehslu, tad winsch

abus laikrakstus, smukti glihti eefectus, war dabut lasit Sobgala zeen. funga bibliotekā. Ka Ulliana ļ. ari tos rafstus un tāhs grahmatas, ko eepreelsch minetee „Igaunlatweeschu rafstneeli” us̄ sawu rehkiinumu apgahdajuschi” t. i. Latweeschu tagadejo literaturu naš Laijījs, — ja, ka winsch ne „Latv. draugu beedribas” protokolus naš Laijījs, — to peerahda skaidri un gaischi wina wiſai weenpusīgā un wispahrigā kritika. Tikai reti tāhdi gara-raschojumu winam ir pasihstami, bet tos winsch tad ari nekawejahs fault pee wahrda. Waj tas ir apdomigī un ar to nopeetnību darits, ko no zeen. basnizfunga gan drihīst sagādit, un kam ihsteni war pahrmest „netaiſnas ſinas, nīlku kritiku un netaiſnu plahpaschann”, waj teescham Latv. laikraksteem jeb pascham Ulliana ļ., to lai iſspresch zeen. laſtaji.

Mums leekahs, la mehs sawu rehkinumu ar zeen. Ullmana l. nu gan wareatum — masakais schim brihschan — slehgt; warbuht winsch nemihl wisai ilgi klausitees, kad zits pa dauds gari runa, bet ka tam tuhdat spehru preti runat. Winsch nu jo sklidraki warehs pahrleezinates, „waj tahs lapsenes atreebuschahs“ jeb waj winam jasajuh zits kas, ne ka „lapsenu duhreni“. Mehs teeschan ne-esam lahrigi sinat, zil winsch ar tahdahm leetahm apradees — zil winsch tahs war paneest; bet mehs sinam, ka Ullmana lungs til ahtri wairs nespreedelehs par nopeetnahm leetahm un nesludinahs „Jaumlatweescheem“ t. i. tautas attihstiteem lozekteem galu. Winsch nu buhs pahrlezzinajees, ka schi „partija“ naw wis „aklibas, pahrwiteta jehluma un greisas attihstibas anglis“, lam zaue 13 tehsehm un zaue wiltigu denunziatziju war galu padarit, bet ka ta ir pate pee paschfajuschanas un atsighchanas kluwuse tauta jeb winas fehrde, kuras gals jeb nobeigschanahs ne ka zita ne-apsihmetu, ka wiisas tautas galu un beiqas.

Katra tauta gan reis bijūn ne-attihstita, ne-isiglihta, „jehla,” fā Ulmana f. ūala; katra tauta tad reis atmodusehs, ūuhkuse garigi un laizigi dotees us preefschu, un katrai tautai bijuse un ir ūawa „attihstibas-partija,” ūawi „jaunajee,” kas tahlat us preefschu, ne fā tautas ūozektu wairakumis. Tahdas partijas ne fur naw truhzis un netruhfist, fur ween sahda tauta ūahk attihstitees, zitadi attihstiba it nebuht naw domajama. Skahdiga ūhi attihstibas-partija ūifai tur war buht, fur ta pa dauds ahtri grīb dotees un tautu wilki us preefschu, pastahwoſchās buhīchanas apgahst un ne-eewehro wis to dabas-lifikumu, ka kahrtiga attihstiba eet ūoli pa ūoli, ne wis lausdama un graudama. Bet kura partija tad ūarp Latweescheem ūelme un ūopj tahdus ūkahdigus zenteenus? Neweena. Tā ūaulteem „Jaunlatweescheem,” ūos mums ir ta „attihstibas-partija,” to gan grīb ūisteep, bet ūewehrijs wineem tahdus ūkahdigus zenteenus neweens wehl naw un newar: wini ūcho ūesslawu ūeesch ūes wainas, ūaur ūetaisnibu, ja to warbuht negrib ūisbildinat ar ūispahrigo attihstibas likumu ne-ispascham.

Ir starp Baltijas ziteem eedīšhwotajeem ir tāhda „attīstības-partija,” ko muhsu prejē apšīme par brihwprahīgo, preti konserwatiwai partijai. Mehs tikai atgāhdinam uš Vidzemes un Kurzemes landtagu partijahm. Bet kām nāhls ari tikai prahītā, šo brihwprahīgo partiju dehwet par īkāhdigu! Ta starpība starp abāhm ir tikai ta, ka landtagu brihwprahīgā partija ir politiska, bet „Jaunlatweeschi nepolitiska partija; ši strāhdā pēc ūwas tautas attīstības — wina pēc muhsu fadīshwes buhšanu pahrlabosčanas. Bet abāhm ir weens un tas pats gaisch zelsch un ja muhsu buhšanu eegrošīšana pēz jaunafo laiku wajadīsbahm jēl tad notiks zaur draudīgu īslīhdsīnaschanos ūwas slārpā, tad tas notiks zaur īchīm brihwprahīgā partijahm; un zitadi tas ari nemāš newar buht, jo tad ar lāhdu tantu grib īslīhdsīnatees, tad to ūssahf ar winas jo isgħiħtoteem, politiski eenahku scheem lozelkeleem, ne wis ar teem, kas ir garigi glušči nepatslāhwigi, kas slāhw uš loti sema attīstības pakahpeena. Tadeht ari politiski ir glušči nepareisi, Latweeschi „attīstības-partiju” neewat, nizinat, apsuħdet un tai galu weħlet. Zil mums finams, tad muhsu landtagu partijas to ari nedara, bet tikai ta partija, sem kuras karoga Ullmana f. karō. Lai wina uelaunojohs fa mehs winai pahmetam loti aprobesħotu redses avloku un wahju politiku. Kā mehs to jau ħenak esam uſrahdijschi, wina karō pret ūsweem iħsteem draugeem, pret ūsaw il-ispakto atspaidu naħkotn. Landtagu brihwprahīgo partiju karoga witsrafsts īskan: „Jawu wal-dib u pahr schejeenes eedīšhwotajeem mehs esam faudejuschi zaur jaunafo laiku eegrošīšanahm — ušnemjim nu winu wadišchanu.” Mums leefahs, ka sem ši karoga mispahriga weenošchanahs ir eespehjama, bet ne-eespehjama ta buhs un palis, ka-mehr īħi redijsbo slāhwehs muhsīvīgā karā ar teem, ar so ween weenīgi īslīhdsīnaschanahs-darbu war uissahkt. Ullmana f. partija to ne muhscha, ne-atsīhs, bet muhsu landtagu partijas, majsafais pa datāi, to jau ati risħas un tadehl tāhdam karam, kā minetā partija to wed pret „Jaunlatweescheem,” gan nepeefritihs. Un tamehr mehs ūwas leelakās zeribas leekam uš šo partiju politiski eenahku scheem atsīħiħanu un draudīgeem īslīhdsīnaschanahs-zenteeneem, tamehr mums U. f. partijai heidsot jaleek pēc ūrds īshħanda lehti īprotama teħse:

Ja Juhs sawu tehwijn un winas dahrgos sivehtumus
mihlejat, tad peefleijatees muhju brihwprahligeem eedjishwotajeem,

salihdsinat, apmeerinat, bet nezelat posta laru paſchu mahjäs, neſchfirat zaue ne-attaisnotahm teorijahm toš, lo wehſturiqā pagahne ir aizinajusi lopā turetees, lopā zihuitees, lopā weenotees ap ſawa Semes-tehwa trona! G. Mathers.

^{*)} Latviesčiu literariskas veedribas gada sapulze.

„Balss“ par scho beedribu nefs schahdas finas: Otrdeena, 5. decembri bija Latveeschu literaristai beedribai 50. gada-sapulze. Beedribas preelschneels, mahzitaja A. Bielensteina l., atsklajha sapulzi ar apsveizinadamu runu, kurā tas preezigo wehsti nesa, ka wahrdnizas Wahzu-Latveeschu dala jau gatawa un drukai nodota. Leels noplens peederot prahveita Ulmana l., kas darbu sahzis, un mahzitaja Brasches l., kas darbu pabeidjis un wahrdnizā wispirms ušnemitus 20,000 wahrdus pawairojis uš 40,000. Tad strahdajot tagad pee peelikuma pee wahrdnizas Latveeschu-Wahzu dalas, kur tilsshot ušnemti daschi wahrdnizā wehl ne-atrāsdamees Latveeschu wabredi. Tad runatajs peemineja, ka pebz ilgala laika Tehrbatas universitetē ir atkal Latveeschu walodas lektors, Lautenbacha l. iš Kursemes. No ta laila, kad Rosenberga l. walbijis Tehrbatā Latveeschu walodas lektora amatū, Tehrbatas universitetē darbi pee Latveeschu walodas kopšanas mulei lihdsigi eſot bijuschi. Runatajs zerot, ka tagad Latveeschu waloda zanī jaunā lektora užihtibu atradisshot atkal kopjamu weetu muhsu augstskolā. Tad pee-nimedams Lautenbacha l. teikumi wiha eefahlschanas runu „mehs nahluschi pee ta laika sprihscha, kur Latveeschu waloda sahkuſees attīstītees“, Bielensteina l. dewa ūravus spreedumus par walodas attīstībū. Veigaas usrahdija uš Latveeschu laikrakstu uſplauſchani. Uš 33 Latveeschu eedsihwotajeem Kursemē un Widsemē jeb uš 16 pee-auguscheem nahl 1 laftais.

Direktors preeksch Kursemes, Kalna muischaš mahzitajš Nutkowsli ļ., deiva pahrlatū par išnākļučahm grahmatahmi, starp kura hīmīmas kreatīvī atronotees. No garigahm grahmatahmi it ihpašchi peemīnāma jāma, ilgi gaidītā Kursemes dseesmu-grahmata. Mehs pilnīgi atsībstīam, ka dseesmu-grahmatas pahrlaboschana bija toti wajadīga un nepeezeeschama leeta. Zaur winas un bībēles walodās pahrlaboschanu Latveeschu literariska beedrība īspēnījusees pateizību pee Latveeschu tautas. Bībēle tīka tad Latveeschu walodā un garigas dseesmas tad faraklītītas, kad Latveeschu waloda bija mās aploptī ~~un~~ mālodīzās likumi prastījāma nebja reča par pee reem, tas nezīmīgs. Deeva svechtas mahzības zaur Latveeschu walodu tolaik gandrihs wehl puspagānu Latveeschu tautai pee-eijamas un saprotanīas darīt. Tadeht ari waloda nebijā ihsti teizama garigās grahmatas. Nelaatvislee teikumi un Wahzu konstrukcijas kā meezi azis duhrabs. Tadeht pehz bībēles walodās pahrlaboschanas nebija ilgali jaławejahs, iš dseesmu-grahmatas īsdeldet vijus mīsejunnīš pret Latveeschu walodās likumīem. Jo dseesmu-grahmatu, kā mahzitajš Nutkowsli ļ. pareisi peemīneja, laudis laža wairak par wifahm zitahm grahmatahmi. Pehz zēnīga rūnataja smāhni, wezas dseesmas tikuschas pahrlabotas un zītas no Vidsemes dseesmu-grahmatas un ari vāschas iten jāmaš eelīkas.

Par Iaizigahm grahmatahmu runajot, zeen. mahzitajs pareisi graissja tos breesmu un fleplawibju pilnus stahstus un romanus, kas heidsamajā laikā kā vilna sahle isauguschi Latweeschu rafstneezibas laukā un lass-taja fantaziju ajsinim pilda un wina prahju un firdi maitā. Schihs rafstneezibas nesahlehm winsch pretim stahdija īrmā Dīnsberga tehwa djejas dahwanu: „Silais putniisch im sarkanais putniisch,” kuru ihpaschi iisteiza par brangu djejas raschojumu. Ari daščas mahzibas-grammatas pahr wehsturi, geografiju un dabas mahzibahnu eemantoja peenahkamu atsīhshani. Tīk janoschēhlo, ka zeenigais runatajs beigās sahla par leetahnu runat, kas gut ajs literariskas beedribas darba laukā eschahm. Mehs domajam wina pahrmeschhanu „Baltijas Semkopim”, ka tēsis aiskerot muhsu laišchu fadīshves eestahdijumus. Pahr tahdahm leetahm spreedams, runatajs jau devees us politikas lauku, kam buhtu ja paleek sprescham beedribai, kuras noluuhks irāld, meera darbus strahdat us sinibju un walodas laukeem. Baur tahdeem spreedumeemi pate beed-ribi teek cejauktia politiskos kāifligos un asos strihdinobs, kuri nedī paschhai beedribai, nedī winas darbeem labama newar pēschkiet. Preelsch faslimuschiā Widsemes direktora, mahzitaja Neulanda k. nolassija rafstu-wedejs, mahzitaja R. Waltera k. pahefslati pahr Widsemi, kura iusteikdamis peemineja Neulanda k. saldatu grahmatinu „Zela maiše” un peellahjigu pahrmeschhanu išsazijs Threnera k. pahr wina „Jūduši dīshwe”. Schi grahmatina efot tīk pilna Wabzu teikumi, ka tahs newarot fa-

*) „Vaiſſe tē pеeſi hіm ē: ſcho bedribu ſauzein Latweſchū waloda pеe winas iħſta, no augħtas walidba apstipejnata feustama wahed. Jo nowa ſaprotams, fadhekk wahziſsi wiñai wahrobs: „Lettisch literarische Gesellschaft“ un latwiſſi „Latweſchū draugia beedribu“. Biedsamais wahrobs par lepnu flan u war zell bañnas grefas domas pret bedribu. Tad ari Latweſchū, tas laba puulā preder pеe winas loze: kleem, nebuhs iten weċċi, deħbetexx par ſatox-ħebha draugiem. Jerefin, ta mineta bedribu Latweſchū waloda jaſuljees pеe ſawa iħſta wahed.

prost, Wahzu wasodas neprāsdams. — Pēbz no kafeera doteem rehkineem ūpuszce tīla slehgta līdz pulksten 2.

Pēbz pulstien 2 tika sapulze atkal atlaha. Presidents ūnoja, ka Wahzīja zehntees Leischu literariska beedriba, kuras darischanu wedejs, Dr. Fössel's, Latveeschu literariskai beedribai rakstijis. Ēdot zeramis, ka faraktīschanahs ar īcho jauno beedribu neisschot labus auglus. Tālak presidents ūnoja, ka tautu praschanas museja Leipzigā, beedribu luhguši, lai winai paivehstītu, kā Latveeschu krāfsas apfihmē. Ūj mineteem musejas jautajumem tika no dascheem walodas pratejeem atbilde dota. Pēbz tam presidents lika dauds jaunas grahmatas preefschā, no kurahm ihpaſchi eeweļojanas Bezzengerger'a „Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen“ un Hassenkamp'a raksteens pahr Latveeschu-Slaħwui un Germanu-walodu sakaru. Tad sapulzi luhdja, lai winam pasalas un teikas pahr loopeen, kas Latveeschu tautas starpā daudsnamas, ūnamas darot. Beidsot winsch peemineja, ka wifai jawehlotees, lai Napiersky'a Latv. literatūras fatura apraksts tiku turpinats. Ūj sapulzes wehleſchanos īcho darbu uſnehmahs R. Thomfona un mahzītaja Schrödera ll. Pēbz tam eeweļeja beedribas waldi. Presidents mahz. Bielenstein's, Kursemes direktors mahz. Rukowski's, mantas ūnatajs hofrahts Stanchen's, sekretehrs mahz. K. Walters, bibliotekars mahz. Bergmann's palika ūnams amatōs; par Widsemes direktoru tika mahz. Neulanda weetā, kas no ūcha amata atluhdsees, mahz. Bierhuff's iſredsets. Tad Rukowski mahzītajs peemineja zaur nahvi aīsgahjuſcho goda beedri H. Lieventhal'u, kura peeminu sapulze zaur uſzelschanos no sehdeleem godaja. Pēbz tam tika wiži (18) uſdotee kandidati zaur nobalſoschanu par beedreem ūnemti. Tad presidents dewa iſſlaidrojumu pahr satiņu (sobgalu) Latv. literatūrā, kura it ihpaſchi „Balt. Seminopja“ redakcija bahrgus wahrdus dabuja dsirdet. Ap pulstien 5. bija kopmaltite. Tē runaja dauds jautras runas un uſfauza daschās ūnimes. Maltitei beigtai, fahlahs ap pulst. ^{3/48} treschā sehdeſchanā. Presidents ūnoja pahr darbeem pee Latv. wahrdnizas un ūsaizinaja iſſwehlet ſpredejus pahr peeschirkamu goda algū. Par tahdeem tika iſwehleti, mahzītaja Croon's un Wilpert's un konsulentis Kalniņsch. Presidents darija ūnamu, ka Kursemes ūklotaju sapulze winam iſſazijuſi wehleſchanos, lai preefsch ihpaſcheem nosaukumeem (termini technici) ūkolas leetās wairak weenibas rastos un tika tas winam ūchā ūnā ūdaschām pusehīm ūpeſuhiſi ūmatrals ūchuhrahteem Guleke, Hartmann' a un Böttcher'a l. pahr ūpreſchanas deht nodots. Tad mahz. Bierhuff's runaja pahr dubultneeleem. Šķirkotees iſſazija beedri wehleſchanos, lai beedriba nahloſchā gadā, ūmekopibas iſſtahdes laikā, ūj ahrfahrtigu ūhdeſchanu ūpulzetoſi.

Dassadas sinas.

No eefschjemes.

Peterburga. Par Leefirstenes trona-mantinezes laimigu ðsem-deschanu Keisaru Majestetes, Keisars un Keisareene, ir Wisaugstadihwinajujchi trihs tuhlestots rublu preeksch isdalishanas bahrineem, naba-geem un flimeem.

— № 12. lihds 18. novembrim 1878 Peterburgā ir miruši
457 žilveki, un 18 behrni nedīstīwi dīsumuši.

— Dibinajotees uz Visaugstaki īch. g. 30 oktobri. apštirprinata Walstspadomes spredumu, Walodscha Senata ułass no 27. nowembra nosala, ka wehl jałat 6 miljoni fudraba nauđa no 48. prawes.

Peterburga. „Waldibas Webstu.“ sino: Novembra beigās pē medito-kirurgiskas akademijas studenteem bija nemeeri un jukas. Esmeslu dēwa no Karkowas atnahkuši wehsts, ka turenes veterinehrī skola tilki ū lehga. Iypašchi stipri bija nemeeri 30. novembrī. Tāhī deenas pehzpusdeena studenti suhtija išwehletus deputatus akademijas preelschneekam, lai isskaidro, ka studenti tadehl nemeerigi, ka wineem wehl nawa nahkuši atbilde no Keisariskas Augstības Trona-mantineekam, uš winam eejneegto luhgschanas rakstu, un ka nakti uš 29. novembrī dašchi studenti tituschi apzeetinati. Pilsehtas preelschneels Surows, kas tani azumirkli bija pē akademijas preelschneeka, isskaidroja studenteem, ka wini pret likumi darot, un winus uzaizinaja, uš mahjahnēt. Kad tee nu nepakļaujīja, tad suhtija pilsešladronu ūchandarmu, kas 142 studentus apzeetinaja. Nawa taishiba, ka studenti tituschi daushti. Bisti apzeetinatee novesti uš leibgwardijas Maskawas pulka kāzarmeem — Scho notikumi dehl eelschleetu ministris dēwa wizeem gubernatoreem pawehli, wisur tur, kur atronahs augstskolas, zeeschi luhkot, ka likums par sapulcīchi leeqschānu tiktu wisur eewebrīts un isplidits.

No pilsehtas preefchneeka (gradonatschalnika) doda
pawehle atgahdina, ka eerotschu neschana aisleegta Peterburgas pilsehtas
apgabalā.

Augstais Kungs un Keisars sanemha sāvā pīlī Wid
semes un Igaunu īemes gubernatoru fungus.

Riga. „M. w.“ ralsta: Riga Latv. beedr. notureja 26. no. penibri īauju general-īauzci. Vēlzs iisluudinatus deenīš-kabrtibas bija

ſchahdas darisħanas: 1) general - ſapulzes preelschneeka zelisħana preelsch 1879 g. Ħezechla J. Baumanā fungu. 2) Rewidentu zelisħana. Ħezechla ſchahdus fungus: J. Grohwaldt, G. Pañit, A. Schier, R. Bergholz, D. Ĝuđi un J. Zelin. 3) Gada-mafas (beedru naudas) nospreesħana. Nospreeda paturet liħdi ſhim bijusħo mafsu. 4) Ap-spreeħħana par otro wispahrigo biseħħanu iż-żejt fu isriħlohsħanu 1880 gada. Peekrita runas wiħru spreedumam un atwheleja waixa-dšiġgo naudu preelsch f'ho iż-żejt fu isriħlohsħan. 5) Ap-spreeħħana par pedališħanos pee III. Baltijas laukħaimneezibas iſtaħħdes. Nodewa f'ho leetu runas wiħreem un atwheleja 2500 rublu kreditu.

Nigas latweeschu amatneeku beedriba notureja svehtdeen
3. dezemberi ahrkahrtigu pilnu sapulzi, us ko bija kahdi 70 beedru
janahkušchi. Sapulze apstiprinaja wiſu pirms no preefchneežibas ſa-
ſtahditо kahrtibas-rulli, tad apſpreeda par laſišchanas bibliotekas eetaiſ-
išchanu preefch beedreem. Bes tam grahmatahm, kas no daschu
beedru puſes dahwinatas, sapulze atwehleja iſ beedribas kafes nemt
50 rublus preefch bibliotekas fahkumia. Preefchneeka pawehſtijumu,
ta daschi beedri nodomajuschi ſāvā ſtarpa beedribas dſeedaschanas kori
dibinat un pa nedelu weenu jeb diwi wakarus nahkt beedribas ruhme
dſeedaschanu mahzitees, sapulze usnehma ar preeſtu. Bes tam sapulze
apſpreeda wehl daschas ſūhkakas beedribas wajadribas. Schihs beedribas
lozelku ſlais ſneedsahs jau pahri par 260, kas ſchajā iħjā laikā, kamehr
beedriba pastahw, ir deesgan dauds, un beedriba war droſchi zeret, ka
winai buhs ſtipres dſihwbibas ſpehls.

2. 21

Koknese. „R. L.“ fino, ka Koknēses pagasta wezakājs J. Stutščka lūgs jau peektu reisu šķīni amatā eewehelets. Stutščka lūgs ejot ari par pēsehdetaju no pagasta puses Rīgas oprinka sara-klausības komisijā.

Kurmenē schogad daudſ willu uſſliduſchi, kas lopus ſaplehſdami
daudſ ſkahdes darijuſchi.

Zehns. Tureenes aprinka teesnesis, barons son der Pahlen ir us sawu luhgumu no amata atlaipts un wina weetā eezelis bijuschais Zehsu teesas asefors H. son Meier's.

II. Zehsu draudses teesa no 14. dezembris atradisees Wez-Kalzenawā.

Janna nabagu patšiverfme eetaisita uš Krahsotaju- (Terberu)
un Palisadu=eelu stuhra. "B."

Breestch pareistizigo basnizu bnhwehm, Baltijas gubernāz, atvēseleit no eeffikseetu ministerijas uz 1879. gadu.

**Bidsejmeses muusichneeku konwente 7. dezembri Nigā sa-
nabkūni**

Jumurdā (Widsemē) tika 30. oktobrī ari jauna skola eeswehita.

pahrspreets un peerahdits, ka draudses konwentos, kur par Latveeschhu waijadsibahm teek spreests, wisi konventes lozekli runatu weenā, wiseemi saprotamā walodā un konventes protokoli tilku latwisski usrakstīti, ka lai wisi tee, kam protokoli japaraksta, ari sinatu, ko wini zauri sawu parakstishanas apleezina, tad tomehr schee laikrakstu pateejī usrahdijsuni, wehl wisur naw peekritejus atraduschi. Muhsu draudses konvents wehl arween sawas waijadsibas pahrspreesch un protokolus usraksta Wahzu walodā, zaur ko sinams pagastu delegati, wisi Wahzu walodas gruntigi neprasdami, pee leetas apspreeshanas neteek peelaisti, lai gan teem, spreediumu netaisijuscheem, protokoli ir japaraksta. Kā d'sriedams, tad daschi pagastu delegati bubschot no amata atsazitees, lai teem weliqgi us konveniju braukajot, nebubtu laiks jaŋskawē. „B.“

Jelgawa. Auzes kīršpele, kas tagad peeder pēc Tukuma aprinka, luhgujē Kurzemes landtagu, lai eesneids Valdibai luhgumu, ja Auzes kīršpele teek peedalita pēc Dobeles aprinka un kahda dala no Dobeles aprinka pēc Tukuma aprinka. Luhdsjeji issazijūjchi, ja wineem Jelgawa darischanās dauds aktraki un weeslaki ūsneidsama, ne tā Tukuma,

Kuldīga. Dobeles pilsteefas asefors barons A. J. Heyling's eezelts par Kuldīgas virspilsteefas aseforu.

Skolas sinas. Latw eefch u kurlmehmo f kola Karolines muishinā pee Jelgavas eenehnuſt 1875. gadā 5130 r. 90 kap. 1876. gadā 12,587 r. $3\frac{1}{2}$ kap. 1877. gadā 5918 r. 86 kap. kopā par wiseem trim gadeem 23,636 r. $79\frac{1}{2}$ kap. un iſdewuſt 1875. gadā 4224 r. $72\frac{1}{2}$ kap. 1876. gadā 13,484 r. 89 kap., 1877. gadā 5459 rbt. 77 kap., kopā par wiseem trim gadeem 23,169 r. $38\frac{1}{2}$ kap. Tā valzīs atlīkums us 1878. gadu no 467 rubl. 41 kap.

Par jannahui pagasta amata-wihru zelschanahui ralsta:
 Jaunās pagasta amatu wihru zelschanas, zīk tāhlu par tāhu lihds schim
 finas esam sānehmušchi, ir zaure zaurini nemot itin prahrtigi un labi
 notikuschas. Pa leelakai datai ir wiſi labee agrakee patureti. Gaischa-
 keem nowadeem, taš jau agrak bija nowehrojuſchi, kuri winu starpa tee
 derigakee ir, teem nu taš labums, ka prahti nedabuja nelahdas jaſtar-
 mes, un winu pagasta darischanas wadihs tee, kam jau wiſs tas darbs
 finams un eeraſts. Goda kahruseem un balsu pirzejeem bija jaſpareek
 pee malas.”

„L.-A.“

Irlawas seminarā, 10. olt. 12 mahzelli nolita sawu skolotaju eksamu. Otrā deenā bijis eksamens preefsh teem, kas seminarā netikuschi mahziti. No schahdeem 13 eksperneem 10 laimigi pahrskluva pahr eksamena gruhtumeem.

Wainodē eeswehtiija 16. nov. košchū jaunu školaš-namu. Grentschineeku leelais pagasts zels nahkoſchā pawasari plaſchu školas ektu. To paſchu gribot darit ari Kuhkeneeli. Schee pagastli lihds ſchim behrimus fuhtiija Zrlawas škola.

No Aiswikeem, Gramſdes braudſe (kirspehlē), rakſta: Buhs wairak lā 40 gadi, lad Dīch-Gramſdas dſimtungš, zeen. barons Johann von Korf, bija tas pirmais, kas fawus mahju fainneekus ū renti atlaida, un ari bija preefch 13 gadeem (1865. gada) tas pirmais schai apgabalā, kas faweeem fainmeeleem tāhs mahjas lehti pahrdewa, un nu atkal wina dehls, zeen. barons Arturs v. Korf, kas aridjan ir Līswiſu majorat-muiſchas kungs, ir tas pirmais schai apgabalā, kas majorat-muiſchas fainmeekeem tāhs muiſchas par mehreni tirgu ſchi 1878. gada Jurgds, wiſas 22 fehtas, pahrdewa. Mahjas naw no weena leelumia, nedj ari ſeme no weenada labuma. Par leelakahm mahjahm no I. ſemes-ſchikras, ar 100 puhrweetahm ſemes un mescha gabalu, aifmahaſa 5090 rubli, bet par masakahm mahjelehm no III. ſchikras, ar 77 puhrweetahm mahaſa tilai 1600 rubl. ſ., kas buhui tilai 20 rubli par puhrweetu. — Pahrdeweja kungs wehl pirzejeem pirkſhanu zeur to loti atweeglinaja, ka tilai 5 prozentē ſika eemafsat. — Tā tad nu wiſi tee wegi mahju treetaji un rentneeki — wiſi 22 Aiswiku fainmeeki — paſchi fawas mahjas it weegli wareja nöpriktees, un ſinahs gan fawam labdaritajam un majoratfungam, zeen. baronam, pateiktees un godu dot. — Aiswikkos ejot par wiſahm tāhm 22 mahjahm 2100 puhrweetas aramas ſemes, gankles., plawas rī, kas kopā par 62 tuhft. 100 rubl. tapa pahrdotas.

"B."

Pleßkawa. Moladi sahdschā, netahlu no Pleßkawas, wairak semneeki ir atraduschi kahdu trauku ar dauds wezu sudraba naudu. Atrastā nauda ūwerot 8 mahrzinas. „Golojs“ sino, ka atradums aif-ſuhtus iſmellejhanas deht Peterburgas ſinibas akademijai.

Krestzi. (Nowgorodes gub.) Pehz tureenes semes-waldes finahm, Krestzi aprinki ir no 1. oktobra 1877. lihds 1. oktobrim 1878. no swehreem saplehsti: 43 firgi, 159 leel-lopi, 209 kumeli, 111 teli, 529 oitas, 7 zuhfas un 12 suni. Leelo slahdi eewehrojot, kas ihpaschi no wilkeem teekot padarita, semstwas-sapulze nospreeduse makhat, par fatru noschautu wilku 5 rub., par noschautu lahzi 10 rub. un par ispostitu willku pereqli 5 rub. Svehru žchauščana ir atwehleta fatra qada-laikā.

Tvera. „Golojs“ īino, ka publikai išrahdits nesen weens sejchi gādus wezs behrns, kas 210 mahzinas svehris. Bet wezakeem par behdahm, kis brihnuma-behrus Tverā nomiris.

Politikas vaharfats.

G. M. Rigā, 12. dez. Ar noscheloschanu mums janefs beeschi ween Waldibas Behstnescha finas, ka Kreevu studenti daschās weetās ne-isturahs pehz pastahwojcheem fahrtibas-nosazijumeem. Baldees Deewam un gods muhsu lihdspawalstneku jaunajai audsei: schihs nefahrtibas neistymejahs uš nemereem pret pastahwojcho walts-fahrtibu, bet tilai uš nāsejchanos, kā to it ihpaschi beidsamā studentu koposchanahs preefsch muhsu mihlotā un wišadi flawejama Trona-mantneeka pils un preefsch zela Ministera mahjahnī israhda. Bet leegt newar, ka uſtizigam un meeru mihlodamā pamalstueelam ari tahds tuffschs trofisnis nepatihs un reebj, ihpaschi schini brihdi, kur zitās semēs noseedfigas nefahrtibas noteek un kur wišahn Kreewijas lauschu fahrtahm waijabsctu peerahdit, ka muhsu dahrgā tehwijā pa wišam ne fahdu kslaju nefahrtibu nenoteek. Mehs newaram ūchaubitees, ka ari Kreevu studenti mihs jawu Keisaru, wišu Wina Augsto namu un dahrgo tehwiju, un ja tomeht tahdas nefahrtibas noteek, tad tas gan aifrahda uš to, ka Kreevu studenti pa mai eewe hro muhsu Waldibas kreetno un teizamo

politiku, winas sīrsnigačo wehleschanos, ka wīsue buhiu meers, ka wīsue eteu un attihstītos soli pa solim un fahrtigi. Jaunas, karstas ašinis! Kaut tāhs apneerinatos apdomībā un wairs nepadarit pahsteigtus darbus, kas mihiotam Semes-tehwam newar buht pa prahtam! — Turpretim ar dīli fajustu preeku mums jaflawē muhsu Baltijas un tamlihs tad ari Latwiees ķhu studentu teescham preefschihsigmā isturešchanahs tagad un alaschin. Kreetni jaunekli ir ūhee muhsu tautas-dehli un nahkshee ūdīshves-pihlari, tautai par godu un preeku! Lai neschauliga mihestiba un uſtiziba pret Reisaru un valsti winus uſtur ķini labā zelā, — lai Latwijaš genius winus mums uſtur ari turpmāk tāhdus fretnus un ne-apwainotus! To mehs wīſe no ūrds wehlamees, un famehr wini tā isturesees, tamehr wini buhs un paliks muhsu mihiulīchi un ūrds-lutekti, kam mehs palihbēsem kā un kureen warendami. Dari tagad un alaschin Semes-tehwam labpatīšchanu, ūrds godu, tautai preeku, tu zeribas-pilnā audse!

Ahrsemes eewe hrodami mehs wispirms eeraugam atkal jau Afganistanu. Par to tagad nahk daschdaschadas finas: tureenes waldneets Schir Ali drihs ir behdsis, drihs sawu waldibu nodewis sawan dehslam Jakubam Kahnam, drihs atkal Kreewijas spēzigo waldibu luhdsis, lai nahk starpa un winu salihdsina ar Angleem. Schi fina mums leekahs ta iysta buht, jo jebjchu gan Angli gandrishs jau puji no Afganistanas ir dabujuschi sawas rokas, tad tee tomehr to wehl naw uswarejuschi, un jebjchu gan Afganistana zaur to wehl naw uswareta un Angleem war tapat buht par samaitashanu, kā senakos gados, tad tatschu ne weenai nedz otrai dalai war buht preefs, ar wehjsudmalu spahrneem zihntees un sawu meeru tranzet, mantu tehret, saldatu astnis isleet ic. Geniesls. uš scho laru tatschu ari bija wiſai bes īvara: Angli dušmojahs, ka Kreewu suhntis Kabulā peenemts un winu nē — tas ir wiſs. Bet nu israhdahs, ka Kreewija ne wiſ ar launu nodomu turejuſti draudſibu ar Afganistanas emiru un fa ta nebuht naw strahdajuſi un rihdijuſi pret Angleem: to leezina paſchi Angli ministeri un usſlawē Kreewijas laipnibu un wiſai kohtigu iſtureſchanos. Tadeht gan abas dalas wehleſees meeru, un kas zits tē waretu jo labaki buht par midutaju, ne kā Kreewija. Tā tad it lehti war notiſt, ka no eedomata eenaidneeka paleek draugs. Turķos eet loti raibi: muhſchigi laizigi tur ir ſaswehreschanahs pret sultani, pat wina brahti un īwaini pee tafs peedalahs, tad nahk wezo ministeru, zitu leelmuņu un leela lauſchu pulsa janemſhana, noteefashana un aiffuhtischanu uš tahlahm gubernahm, beidſot atkal amnestija (tā p. p. sultans Sulaimani paſcha un zitus atkal apſchehlojis un atzehlis fara-teesas bahrgos spreedumus), tā ka ois ūchim eeffschigahm jukahm dauds-kaht aifnirest un kawē waljs attihſtischanos un ahtigas poturcas lahrtigu gahjumu. Alasch tas pats jods, uš ko mehs jau ūenak tilk daudskaht ejam aifrahdiuſchi. — Ir Italijsa wehl naw apmeerina-juſehs: wezee ministeri atfazijuſchees un nu zels jaunus. Waj teem iſdoſees labaki! — Franzija ir loti greisprah̄tiga uš Angleem, ka tee Widus-juhra — Frantscheem par nahkoſcho poſtu — sawu waru alasch jo wairak nodibina. Redjeſtim, waj tē reiſ ne-iſzelſees nopeetnas fu-durſchanahs.

Visjauņakās ūnas un telegrami.

G. M. Ta fina, ka Schir Ali no Kabulas aisebehdsis, israhdahs par pareisu. Sawā galwas-pilsehta waldbas waru pāsaudejis, tā ka tam neweens wairs negribejis kaujut, winsch aisebehdsis us Turkestanu, sawu dehlu Jakubu Kabula atstahdams. Zitas finas wehsti, ka Afganistana ari Turku sultani Iuhguji par widutaju, ta ar Angleem waretu ijsihgt. — Turku waldbiba Austriai peedahwajust Bosniju un Herzegovinu, ja ta usnenitos galwot, ka Eiropas Turzija nesaudehs sawu patstahwibū. Austria nebuhit nam atbildejuji, jo tahdu galwoschanu wina newar usnemt.

A t b i l d e s.

Th. J.-n. B. Mihlotani lauschu-tehwam, fungam un goda-wihram par apmeerinaschanu, ta schihš lapas redaktors wehi arweenu ispilda sawus lihöfshinigoš kcona amatus un ta sinotajs tadehk gan buhs fur nelur sagrahbis fahdu no tahn wittigahm finahm un slawas laupišchanahm, jo ik rubena, kad awises no jauna apostielesjamas, „Balt. Semkopja“ staugi pret wina isfdeveju mehds isperinat un laist landis. Bes tam ari minetee amati nestahn it ne fahdā salara ar redaktora amatu. Ahtrali war zeltees tas jautajums, waj redaktors turpmal, kue no wina apgahdatā awise poploschinata un abonentu slatis un lamlihdj wišu wišadas darischosas ar zeen. publītu loti wairofusjhahs, — pats no fewis minetos amatus ne-ardos, jo us ilgu laiku diwi lungiem newar falpot un lates zilwels war tilai te panest un padarit, kas aba ne-eet pahri par zilwela spohteem. — Sweižinat wijsus, het it ihpošči muhſu mihloto leelflungu!

M. Brühn — Peterburgā. 3 rub. 60 kopeki. Uz hgtu Juhsu adresi ušdot.

Seen. korespondenten un 3. par sinu. Atbildes us Juhu wehstulehm
un jaotajumeem mas ruhmes dekt tilai nahklosch nedelonefem. Ned.

四

Athildschais redaktors un isdeweis: **G. Mather's.**

No zensures ativehlets, Riga, 12. dezembris 1878.

